

Η εφημερίδα των νέων μας

ΟΜΙΛΟΣ UNESCO ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Αφιέρωμα στην Παγκόσμια Πολιτιστική και Φυσική Κληρονομιά

Η εφημερίδα των νέων μας -Τεύχος 3, Δεκέμβριος 2008

URL: www.unesco.gr - E-mail: info@unesco.gr

ΓΙΝΕΤΕ ΚΙ ΕΣΕΙΣ ΜΕΛΟΣ!!!

UNESCO ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ

Βασ. Γεωργίου 2-4

151 22—Μαρούσι

Τηλέφωνο: 210-6147002

E-mail: info@unesco.gr

www.unesco.gr

**Περιοδική Έκδοση
των νέων μας**

Εκδότης:

Όμιλος UNESCO

Αμαρουσίου

Υπεύθυνη Σύνταξης:

Τζίνα Τιριακίδου

Συντάκτες/Συνεργάτες:

Κατερίνα Αντωνοπούλου

Μυρτώ Κουρκουτά

Αντιγόνη Κωνσταντοπούλου

Νίκος Ι. Κωστήρας

Γιάννα Παπανικολάου Πουσπουρίκα

Γιάννης Σιγανάκης

Αγγελική Χιώνη

Επιμέλεια:

Γιάννης Ν. Κωστήρας

Διεύθυνση:

Βασ. Γεωργίου 2-4

151 22, Μαρούσι

Επικοινωνία:

Τηλ.: 210-6147002

Φαξ: 210-6147004

E-mail: info@unesco.gr

<http://www.unesco.gr>

Καρνάτις: Βρετανικό Μουσείο

Περιεχόμενα Τεύχους

Χαιρετισμός προέδρου — Σχολιασμός 3ου τεύχους	3
Διακυβερνητική Επιτροπή της UNESCO για την προώθηση και επιστροφή της πολιτιστικής περιουσίας στις χώρες προέλευσης του Ν. Παπαγεωργίου	4
“Ευγένιος Σπαθάρης... ένας μύθος εν ζωή” συνέντευξη στην Κατερίνα Ι.Αντωνοπούλου	5
“Ανακήρυξη αριστουργημάτων προφορικής και άυλης κληρονομιάς της ανθρωπότητας” του Ν.Παπαγεωργίου	7
“Patrimonito—Παγκόσμια κληρονομιά σε χέρια νέων” της Αντιγόνης Κωνσταντοπούλου	9
“Μνημεία Παγκόσμιας Φυσικής Κληρονομιάς” της Αγγελικής Χιώνη	11
“Μερικά από τα σημαντικότερα μουσεία του κόσμου” της Τζίνας Τιριακίδου	14
“Ξένες αρχαιολογικές σχολές στην Ελλάδα” του Γιάννη Σιγανάκη	20
“Ελληνική Αρχαιολογική εταιρία-Ιστορία 170 ετών” του Γιάννη Σιγανάκη	22
«Ναυτική Παράδοση» του Νίκου Ι. Κωστήρα	23
“Αρχαιοκαπηλία—Η μεγάλη κλοπή της ιστορίας” της Ιωάννας Παπανικολάου-Πουσπουρίκα	25
“Περί λευκότητος...” της Ιωάννας Παπανικολάου-Πουσπουρίκα	27
“Προστασία πολιτιστικών αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύρβαξης” του Ν. Παπαγεωργίου	28
“Συνέντευξη του κ. Στέλιου Λιδάκη” στη Μυρτώ Κουρκουτά	29

Χαιρετισμός προέδρου

Σας καλωσορίζουμε στο 3^ο τεύχος του περιοδικού μας, που είναι αφιερωμένο στην Παγκόσμια Πολιτιστική και Φυσική Κληρονομιά.

Σ' αυτή, που ο άνθρωπος με το πνεύμα του μέσα από την εξέλιξή του μας παρέδωσε και σ' αυτή, που η φύση δημιούργησε και μας κληροδότησε.

Πολύτιμες κληρονομίες και οι δύο, που μεταβιβάζονται από τους προγόνους μας σε μας, αλλά και πολιτιστικά αγαθά κάθε χώρας ξεχωριστά, που ανήκουν όμως σ' όλη την ανθρωπότητα.

Η νοοτροπία, που παλιά ήθελε να μην τα εκτιμάμε, όσο έπρεπε, τώρα τελευταία έχει αλλάξει. Όσα κληροδοτήσαμε από το παρελθόν οφείλουμε να τα προστατεύουμε και να τα διατηρούμε, γιατί μ' αυτό τον τρόπο διατηρούμε τη μνήμη της ανθρωπότητας.

Αυτός είναι ο λόγος, που η UNESCO κάνει πολλές προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση μέσα από Συμβάσεις, Συμφωνίες και Προγράμματα.

Πρέπει όλοι να ευαισθητοποιηθούμε.

Πρέπει όλοι να κατανοήσουμε πως μόνη μας ελπίδα για να βαδίσουμε προς το μέλλον είναι να μελετήσουμε το παρελθόν μας, να γνωρίσουμε την ιστορία των χωρών και να μάθουμε για τον Πολιτισμό τους μέσα από τα έργα τους.

Η πρόεδρος του ΟΜΙΛΟΥ
Ιωάννα Παπανικολάου – Πουσπουρίκα

Σχολιασμός 3^{ου} τεύχους

Σας καλωσορίζουμε στο τρίτο τεύχος του περιοδικού μας! Το τεύχος, που κρατάτε στα χέρια σας είναι αφιερωμένο στην Παγκόσμια Πολιτιστική και Φυσική κληρονομιά. Ένας από τους κυριότερους στόχους της UNESCO είναι η προστασία της Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς. Στην προσπάθειά της αυτή, η Οργάνωση συμπεριέλαβε ως μνημεία, που τελούν υπό την προστασία της και οικιστικά σύνολα, περιοχές φυσικού κάλλους και ενδιαφέροντος και κομμάτια της γης, που απεικονίζουν την ιστορία του ανθρώπου πάνω σ' αυτή. Αυτά τα πολιτιστικά και φυσικά μνημεία συνιστούν μία μοναδική μαρτυρία της ύπαρξης του ανθρώπου. Η καταστροφή ή η εξαφάνισή τους θα αποτελέσουν μεγάλη απώλεια για όλους μας.

Για το σκοπό της καταγραφής και της προστασίας τους συντάχθηκε ένας κατάλογος με περιοχές, οι οποίες τελούν υπό την προστασία της UNESCO. Βάση γι' αυτό τον κατάλογο υπήρξε η **“Συνθήκη αναφορικά με την Προστασία της Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς”** (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage), που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 16 Νοεμβρίου του 1972. Τη Συνθήκη αυτή έχουν υπογράψει 177 χώρες, οι οποίες και δεσμεύονται να προστατεύουν τα μνημεία, που βρίσκονται στο έδαφός τους, μοιραζόμενες την ευθύνη διατήρησής τους για τις επόμενες γενιές.

Έχουμε την τύχη να ζούμε σε μία χώρα, η οποία έχει να επιδείξει σπουδαία ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία, αλλά και περιοχές ξεχωριστού φυσικού κάλλους! Εναπόκειται λοιπόν στη συνείδηση όλων μας να προστατεύσουμε και να διατηρήσουμε όλα τα αριστουργήματα, που κληρονομήσαμε. Δυστυχώς, σήμερα περισσότερο από ποτέ άλλοτε, αυτά βρίσκονται σε κίνδυνο, είτε εξαιτίας της μόλυνσης και των φυσικών καταστροφών, είτε εξαιτίας της ανθρώπινης απεισκευσίας και των πολέμων. Σας καλούμε όλους σας να λάβετε μέρος σ' αυτή τη μεγάλη προσπάθεια, που γίνεται για την προστασία του πολιτισμού μας. Ελπίζω όσα διαβάσετε στη συνέχεια να σας φανούν ενδιαφέροντα και άξια να τους αφιερώσετε λίγη σκέψη. Ο όμιλός μας είναι ανοιχτός και καλωσορίζει κάθε σας ανησυχία, αποψη, πρόταση και βοήθεια...Καλή ανάγνωση!

Η υπεύθυνη σύνταξης
Τζίνα Τιριακίδου

Το σήμα που επινοήθηκε για το συμβολισμό της Παγκόσμιας Κληρονομιάς είναι κυκλικό σαν τον κόσμο συμβολίζοντας τη φύση και έχει στο κέντρο ένα τετράγωνο, σχήμα, που επινόησε ο άνθρωπος, ενώνοντας τα δύο σε μία άρρηκτη ένωση.

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΟΥΝΕΣΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

Ν. Παπαγεωργίου, τ. πρόεδρος Ε.Ε.Ε για την Unesco

Η Διακυβερνητική Επιτροπή UNESCO για την προώθηση και επιστροφή της πολιτιστικής περιουσίας στις χώρες προέλευσης ή για την αποκατάστασή της σε περίπτωση παράνομης οικειοποίησης ιδρύθηκε το 1978 για να προωθήσει την επιστροφή της Πολιτιστικής περιουσίας και να ενισχύσει την εφαρμογή της Συνθήκης του 1970 της UNESCO για τα μέσα προστασίας και πρόληψης, τις παράνομες εισαγωγές, εξαγωγές και μεταβιβάσεις της Πνευματικής Περιουσίας.

Η Επιτροπή αποτελείται από 22 Κράτη – μέλη, που εκλέγονται για περίοδο τεσσάρων ετών από τη Γενική Συνέλευση της UNESCO.

Οι συνεδριάσεις λαμβάνουν χώρα κάθε δύο χρόνια.

Ο ρόλος της Επιτροπής είναι να παρέχει ένα φόρουμ διαπραγματεύσεων, συζήτησης και “αφύπνισης” σχετικά με την παράνομη διακίνηση και την επιστροφή της Πολιτιστικής Περιουσίας.

Η Επιτροπή μπορεί να παρεμβαίνει, όταν έχουν ήδη αρχίσει οι διμερείς διαπραγματεύσεις μεταξύ χωρών, αλλά το πράττει μόνο συμβουλευτικά.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καταστατικού της Διακυβερνητικής Επιτροπής πρέπει:

- να αναζητά τρόπους και μέσα διευκόλυνσης των διμερών διαπραγματεύσεων για την ανάκτηση ή επιστροφή της Πολιτιστικής Περιουσίας στις Χώρες προέλευσης.

- να προωθεί πολυεθνική και διμερή συνεργασία για την ανάκτηση ή επιστροφή της Πολιτιστικής Περιουσίας.

- να ενισχύει εκστρατείες πληροφόρησης του κοινού για

τη φύση και το εύρος του προβλήματος της ανάκτησης ή της επιστροφής της Πολιτιστικής Περιουσίας.

- να καθοδηγεί και να σχεδιάζει τις δραστηριότητες της UNESCO, που σχετίζονται με την επιστροφή της Πολιτιστικής Περιουσίας

- να ενθαρρύνει τη δημιουργία μουσείων και άλλων οργανισμών για τη διατήρηση της Πολιτιστικής Περιουσίας και την εκπαίδευση του απαραίτητου επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού

- να προωθεί τις νόμιμες συναλλαγές Πολιτιστικής περιουσίας για εκπαιδευτικούς, επιστημονικούς και εκθεσιακούς λόγους.

Τα αιτήματα για την ανάκτηση ή επιστροφή Πολιτιστικής περιουσίας πρέπει να κοινοποιούνται από τα κράτη – μέλη στο Γενικό Διευθυντή της UNESCO, ο οποίος με τη σειρά του τα παραπέμπει στην Επιτροπή. Στη συνέχεια η επιτροπή εξετάζει το αίτημα με σκοπό να αναζητήσει τρόπους και μέσα προκειμένου να διευκολυνθούν οι διμερείς διαπραγματεύσεις για την ανάκτηση ή επιστροφή του (των) αντικειμένου (νων).

Τα πρώτα 20 κράτη, που επικύρωσαν τον Καταστατικό Χάρτη ήταν: το Ηνωμένο Βασίλειο, η Νέα Ζηλανδία, η Σαουδική Αραβία, η Νοτιοαφρικανική Ένωση, η Αυστραλία, η Ινδία, το Μεξικό, η Δομινικανή Δημοκρατία, η Τουρκία, η Αίγυπτος, η Νορβηγία, ο Καναδάς, η Κίνα, η Δανία, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, η Τσεχοσλοβακία, η Βραζιλία, ο Λίβανος και η Ελλάδα.

Στις 17 και 18 Μαρτίου 2008 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στο νέο Μουσείο της Ακρόπολης Παγκόσμιο Συνέδριο, διοργανωμένο από το Υπουργείο Πολιτισμού σε συνεργασία με την Ουνέσκο και με θέμα “Επαναπατριsmός της Πολιτιστικής περιουσίας στις χώρες προέλευσής της”

Ευγένιος Σπαθάρης ... ένας μύθος εν ζωή

Ο σπουδαίος Δάσκαλος & ο ξυπόλητος Ήρωας στο Στέκι τους στο Μαρούσι

Συνέντευξη στην Κατερίνα Ι. Αντωνοπούλου

Ο Καραγκιόζης φούρναρης, μαέστρος, σεισμόπληκτος, ολυμπιονίκης, τρομοκρατής, γραμματέας του ΟΗΕ... Πάντα με την παράγκια του και με το «Γειαααα σου οικογένεια». Ο φτωχότερος όλων, που δε σταμάτησε ποτέ να στρέφεται κατά της όποιας εξουσίας και να μιλά στην ψυχή κάθε Έλληνα... Μέσα από τη φωνή, όμως, τη σοφία και την τέχνη ενός μύθου εν ζωή: του Ευγένιου Σπαθάρη. «Είναι διαχρονικός ο Καραγκιόζης», θα μας πει, «και φωνάζει 'Εύπνα Λαέ!' και σήμερα μέσα από το Μουσείο...»

Το Μουσείο του Ελληνικού Θεάτρου Σκιών βρίσκεται στην πλατεία Αμαρουσίου, συμβολικό θα έλεγα, καθώς στην ίδια πλατεία δεν ξεκινήσατε να πρωτοπαίζετε, το χειμώνα του '42';

«Ναι, η αλήθεια είναι αυτή. Εκεί στο ξενοδοχείο του Χαίμαντά τότε, εκεί αντικατέστησα τον πατέρα μου, όταν το '42 αρρώστησε βαριά, ενώ δεν είχα καμία σχέση τότε με τον Καραγκιόζη. Ύστερα τον αγάπησα και τον προχώρησα, και έκανα ό,τι μπορούσα για εκείνον, και παραπάνω από ό,τι έπρεπε...»

Λέγεται ότι μικρός θέλατε να γίνετε ηθοποιός και μετά αρχιτέκτονας;

«Ναι, καταρχήν πήγαινα για ηθοποιός, μετά κατέληξα στην αρχιτεκτονική, επειδή είχα πολύ καλό σχέδιο. Όμως, δυστυχώς ή ευτυχώς πήρα τον Καραγκιόζη στα χέρια μου, και τον αγάπησα τόσο πολύ, που με αγάπησε και ο κόσμος κι έτσι προχωρήσαμε και οι δύο μαζί...»

Μάθατε λοιπόν πολλά μυστικά της τέχνης από τον πατέρα σας, όμως συμβάλλατε και στην εξέλιξη, μεταφέρατε με ζήλο την παράδοση αυτή και σε άλλες τέχνες, όπως στη ζωγραφική, το θέατρο, τη λογοτεχνία...

«Ο πατέρας μου ήταν «παλαιάς εποχής». Όπως έπαιζαν όλοι οι παίχτες, έπαιζε και ο πατέρας μου. Εγώ, όμως, ανέβασα και 45 έργα καινούργια επάνω στο μπερντέ, που δεν τα ήξεραν οι άλλοι παίχτες ούτε και ο πατέρας μου. Θυμάμαι, διάβαζα τα βιβλία της Γ' Δημοτικού, και από εκεί, από την ιστορία, ξεσήκωνα λεπτομέρειες που δεν είχαν ποτέ οι καραγκιοζοπαίχτες. Έδινα την ιστορία απλά, έδινα την πραγματικότητα, κι έτσι προχώρησα πολύ...»

Υπήρχαν «θυσίες», που κάνατε για τον Καραγκιόζη; Κάποτε το να είναι κανείς καραγκιοζοπαίχτης δεν ήταν και το πιο αναγνωρισμένο...

«Ναι, ποτέ δεν το έβαλα κάτω. Τον στήριξα και τον ανέβασα τον Καραγκιόζη και θεατρικά και συγγραφικά και με ηθοποιούς. Πρωτόπαιξα σε ένα χορόδραμα του

Χατζηδάκη και της Μάνου στο Ρεξ με μεγάλη επιτυχία, κι έπαιζα και πάνω στο Κρατικό Θέατρο, με είχε καλέσει τότε ο Καρραβινός, ο Διευθυντής του Θεάτρου να αναλάβω το έργο 'Το Ταξίδι' του Γιώργου Θέμελη. Κι έβαλα τα δικά μου μέσα, κι έτσι στάθηκε ψηλά το έργο, έπαιζε 2 χρόνια συνέχεια χειμώνα-καλοκαίρι.»

Νοσταλγείτε τέτοιες παλαιότερες εποχές, όπως και λίγο πριν από το '40; Τότε που υπήρχαν πάνω από 200 θέατρα σκιών και ήταν ασφυκτικά γεμάτα;

«Ναι, πολύ... Τότε ειδικά ήμαρζαν τα ηρωικά έργα, δεν παίζονταν κωμωδίες. Ο κόσμος έκανε ουρά για να δει αυτό το ωραίο θέαμα. Αν έβαζες κωμωδία, δεν πάταγε κανείς μέσα. Η παράσταση ήταν πάντα με το πνεύμα της εποχής.»

Και μετά το '50 είχατε και τον κινηματογράφο, που έπρεπε να «ανταγωνιστείτε»;

«Ναι, εγώ τον κινηματογράφο τον «έπιανα» χρόνια ολόκληρα κάθε Δευτέρα. Έφυγε ο κόσμος, πήγε στον κινηματογράφο κι εγώ έφυγα και πήγα στον κόσμο, κι έτσι πέτυχα ξανά από την αρχή. Ο κόσμος πήγε στην «πολυτέλεια», ενώ ο Καραγκιόζης ο καημένος δεν είχε ποτέ του πολυτέλεια. Είχε την παράγκια του στον μπερντέ, τα παγκάκια και τις καρέκλες του κάτω. Παρ' όλα αυτά όμως συνέχιζα να παίζω Καραγκιόζη και τις Δευτέρες ο κινηματογράφος έκανε 70 εισιτήρια και έκανα 1200-1300! Παρέμεινε αγαπητός ο Καραγκιόζης...»

Και παραμένει αγαπητός ακόμα και σήμερα, που άλλαξαν οι εποχές. Επειδή είναι μια παράδοση, πιστεύετε ότι μεταφέρει μηνύματα υπέρ του διαλόγου, υπέρ της δύναμης του αδυνάτου;

«Ναι, και πάντα θα ισχύει αυτό. Και σήμερα τον αγαπάει όλος ο κόσμος τον Καραγκιόζη, και το παιδί προπαντός, που τον έχει χάσει. Γιατί δε φθάνει να παίζουν μόνο Καραγκιόζη, αλλά τι λένε όταν παίζουν. Το σπουδαίο είναι τι λες, εάν είναι πραγματικά ή ψεύτικα όλα. Επίσης, ο Καραγκιόζης είναι ένας αυτοσχεδιαστής. Αυτοσχεδιάζει ανάλογα με το κοινό, που έχει από κάτω. Δε γίνεται να παίζεις ό,τι θέλεις...»

Έχετε ασχοληθεί εξίσου πολύ και με την σάτιρα, εάν γράφατε ένα έργο με τα πρόσωπα της σημερινής πολιτικής σκηνής, τι έργο θα ήταν; Ποια θα ήταν η διανομή ρόλων;

«Αλλιώςτικο από τα άλλα μέχρι τώρα, που δεν θα χάνει όμως τη λαϊκότητά του. Θα μιλάει στο λαό. Η πρώτη σκέψη όμως, που μου έρχεται είναι ότι όλοι μέσα στη Βουλή λένε «καραγκιόζη» τον άλλο. Ή ακόμα και στο

Δρόμο, που κάποιοι λένε «Άντε ρε καραγκιόζη!». Θα απαντούσα σε όλους αυτούς. Ποια θα ήταν η απάντηση; Ότι μακάρι να ήταν σαν τον Καραγκιόζη! που κατεβάζει η γιλάβα του, κι έχει και τα αστεία του, την νευρικότητά του, τις ιδέες αλλά και τις λύσεις – τα πάντα τα βρίσκει ο Καραγκιόζη! Να μην υποτιμάται! Γιατί είναι υποτιμητικός ο τρόπος που χρησιμοποιούν, κι όποιος το ακούει, πρέπει να ξέρει να απαντάει..»

Έχει μεγάλη ιστορία και ο Καραγκιόζης και το ελληνικό θέατρο σκιών. Υπάρχουν άξιοι συνεχιστές σας;

«Όσο απλό ακούγεται το θέατρο σκιών, τόσο δύσκολο είναι. Κάποιοι παίζουν απλώς για να βγάλουν το ψωμί τους, άσχετα εάν παίζουν καλά ή όχι. Όμως ακόμα κι έτσι συμβάλλουν στη γενικότερη προσπάθεια να μη χαθεί ο Καραγκιόζης από την καινούργια γενιά. Έχω μεγαλώσει 4 γενιές, γιατί να μην μεγαλώσω και 5η; Ας πούμε, είναι ένας που σχεδόν με έχει «αντικαταστήσει», σε φωνές και σε φιγούρες. Το να έρθει κανείς κοντά σε φωνές είναι πολύ δύσκολο βέβαια, αλλά το προσπαθεί. Πολύ καλός μαθητής, ο πατέρας του σιδηρουργός. Παλιά τον έδιωχναν από το σπίτι, όταν τους το έλεγε, κι έλεγα, λες να φάω καμία με κανένα σίδερο στο κεφάλι; Το παιδί όμως τον αγαπούσε πολύ τον Καραγκιόζη, ερχόταν και παρακολουθούσε μέχρι που έγινε παίχτης – κι έτσι δεν του πέρασε του πατέρα του. Το όνομά του Γιάννης Νταγιάκος, ακόμα και τώρα δεν χάνει παράσταση...»

Τα δικά σας παιδιά θέλουν να συνεχίσουν στα δικά σας βήματα;

«Θυμάμαι μια φορά που μου είπαν διάφορες κυρίες για την κόρη μου, ‘μα θα γίνει καραγκιοζοπαίχτης;’ και λέω, ‘γιατί άλλες γυναίκες πώς γίνονται σοφέρ, αστροναύτες; Γιατί να μην ασχοληθεί με τον Καραγκιόζη; Δεν ξέρω τι θα κάνει τελικά η κόρη μου. Αυτά είναι έμφυτα. Έπαιζε

όμως ενώπιον 1200 ατόμων, και δεν είναι μικρό πράγμα.»

Έχετε πίσω από το μπερντέ περισσότερα από 60 χρόνια, κι έχετε τιμηθεί αρκετές φορές και στην Ελλάδα και το εξωτερικό, πιστεύετε όμως ότι η Πολιτεία θα έπρεπε να στηρίζει γενικότερα περισσότερο αυτήν την τέχνη;

«Ε, και βέβαια. Αντικειμενικά μιλώντας, και μακριά από κόμματα και χρώματα, ποτέ κανένας δεν κοίταζε τον Καραγκιόζη, όπως θα έπρεπε. Τόσες κυβερνήσεις πέρασαν, έπρεπε να έρθει μια δεξιά κυβέρνηση, για να δοθεί το 1^ο βραβείο από το Υπουργείο Πολιτισμού! Δεν είναι μικρό πράγμα!»

Τι θα ευχόσασταν λοιπόν για το μέλλον αυτού του σπουδαίου λαϊκού ήρωα; Πλέον έχει κι ένα σπουδαίο στέκι, το «Σπαθάρειο» Μουσείο, που δημιουργήσατε με τη βοήθεια του Δήμου Αμαρουσίου-έρχονται παιδιά;

«Έρχονται χιλιάδες παιδιά! Και δεν το λέω για μένα, εγώ έτσι κι αλλιώς φεύγω από την μέση τώρα, το λέω γιατί χαίρομαι. Γιατί βλέπω ότι το παιδί τον αγαπάει τον Καραγκιόζη, αλλά δεν τον βρίσκει όπως παλιά. Ευχομαι να μην πεθάνει ποτέ ο Καραγκιόζης! Φθάνει οι άνθρωποι να το πάρουν ζεστά και με αγάπη, όπως κι εγώ...»

Έτσι, με αγάπη και ζεστασιά δημιουργήθηκε και το Σπαθάρειο Μουσείο Θεάτρου Σκιών στο Μαρούσι, μοναδικό στο είδος του σε ολόκληρο τον κόσμο. Με την υπογραφή του γνήσιου εμψυχωτή του λαϊκού ήρωα και τις δημιουργίες του. «Η τέχνη του Σπαθάρη», είπε ο Άγγελος Σικελιανός, «είναι η βάση της λαϊκής ψυχής και ζωής, και μακάριος όποιος την αντικρίζει με τη σοβαρότητα που της οφείλεται...»

ΑΝΑΚΗΡΥΞΗ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ

Η Σύμβαση του 1972 για την Πολιτιστική και Φυσική κληρονομιά αναφέρεται σε μνημεία και τοπία εξαιρετικής αξίας, τα οποία και έχουν εγγραφεί στον Κατάλογό της.

Τα αριστουργήματα όμως της Προφορικής και Άυλης Κληρονομιάς δεν εμφανίζονται στη Σύμβαση. Το Νοέμβριο του 1977 η Γενική Συνέλευση της **ΟΥΝΕΣΚΟ** απαντώντας στο επείγον θέμα της εξαφάνισης της Προφορικής και Άυλης Κληρονομιάς ψήφισε τη σημαντική απόφαση 23, με την οποία δημιουργήθηκε αυτό το νέο σχήμα, του οποίου το καταστατικό ενέκρινε το Εκτελεστικό Συμβούλιο της ΟΥΝΕΣΚΟ, το 1998 (Ε.Χ / 3.5.5).

Τα αριστουργήματα της **Προφορικής και Άυλης Κληρονομιάς** απέκτησαν διεθνή αναγνώριση στον τομέα της Βασικής Πολιτιστικής Ταυτότητας για την προώθηση της δημιουργίας και τη διατήρηση της Πολιτιστικής Πολυμορφίας, που παίζουν βασικό ρόλο στη διεθνή εξέλιξη, στην ανοχή και στην αρμονική δράση μεταξύ των πολιτισμών. Σε μια εποχή παγκοσμιοποίησης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, η οποία κινδυνεύει από πολλούς παράγοντες, όπως οι ένοπλες συρράξεις, ο τουρισμός, η βιομηχανοποίηση, η μετακίνηση των πληθυσμών και η καταστροφή του περιβάλλοντος, η διαφύλαξή της κρίνεται απαραίτητη.

Διατάξεις της ΟΥΝΕΣΚΟ, που αφορούν την ανακήρυξη των “Αριστουργημάτων Προφορικής και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας”, επιλέγονται από διάφορους πολιτιστικούς χώρους ή μορφές λαϊκής παραδοσιακής πολιτιστικής έκφρασης και ανακηρύσσονται Αριστουργήματα της Προφορικής και της Άυλης Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας.

Ο σκοπός αυτών των διατάξεων της ΟΥΝΕΣΚΟ είναι:

Να ενθαρρύνει κυβερνήσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις και τοπικές κοινότητες να εντοπίζουν, να διατηρούν και να προάγουν τη θεματοφύλακία και συλλογική μνήμη των λαών, που από μόνη της μπορεί να διασφαλίσει την επιβίωση διακριτών πολιτιστικών χαρακτηριστικών.

Η Διακήρυξη αποσκοπεί επίσης στο να ενθαρρύνει άτομα, ομάδες, ιδρύματα και οργανισμούς να συνεισφέρουν σημαντικά στη διαχείριση, στη διατήρηση, την προστασία και την προαγωγή της εν λόγω Προφορικής και Άυλης Κληρονομιάς, σύμφωνα με τους σκοπούς της ΟΥΝΕΣΚΟ και το πρόγραμμά της σ' αυτό τον τομέα, κυρίως όσον αφορά την ενίσχυση της Σύμβασης για την Προστασία του Παραδοσιακού και Λαϊκού Πολιτισμού.

Για τους σκοπούς αυτών των Διατάξεων η ανθρωπολογική έννοια του πολιτιστικού χώρου ορίζεται ως χώρος, όπου συγκεντρώνονται λαϊκές και παραδοσιακές δραστηριότητες, αλλά και ως χρόνος, που χαρακτηρίζεται εν γένει από σχετική περιοδικότητα (κυκλική, εποχιακή, ημερολογιακή κ.ο.κ.) ή από κάποιο γεγονός.

Τέλος αυτός ο χρονικός και φυσικός χώρος πρέπει να οφείλει την ύπαρξή του στις πολιτιστικές δραστηριότητες, που εκ παραδόσεως εκτυλίσσονται σ' αυτόν.

Ο όρος Προφορική και Άυλη Κληρονομιά ορίζεται με την προαναφερθείσα Σύμβαση ως εξής:

«Λαϊκός ή παραδοσιακός πολιτισμός είναι το σύνολο της δημιουργίας μιας πολιτιστικής κοινότητας, που απορρέει από την παράδοση, εκφράζεται από μια ομάδα ή από άτομα και αναγνωρίζει ότι απηχεί τις προσδοκίες μιας κοινότητας στο βαθμό, που απηχεί την πολιτιστική και κοινωνική ταυτότητά της».

Το κριτήριο και οι αξίες του μεταβιβάζονται προφορικά μέσω της μίμησης ή με άλλα μέσα.

Μορφές του είναι μεταξύ άλλων “η γλώσσα, η λογοτεχνία, η μουσική, ο χορός, οι παιδιές, η μυθολογία, οι ιεροτελεστίες, τα έθιμα, τα χειροτεχνήματα, η αρχιτεκτονική και άλλες τέχνες”.

Εκτός από αυτά τα παραδείγματα λαμβάνονται επίσης υπόψη και οι παραδοσιακές μορφές επικοινωνίας και πληροφόρησης.

Η ΟΥΝΕΣΚΟ προβλέπει πόρους από τον προϋπολογισμό της και αναζητά κονδύλια εκτός προϋπολογισμού, που χρησιμοποιούνται για να παρασχεθεί αρωγή στα κράτη – μέλη, για την προετοιμασία των φακέλων υποβολής υποψηφιοτήτων, και για να καλυφθεί το κόστος αξιολόγησης των φακέλων αυτών από την Επιτροπή.

Μετά την ανακήρυξη, η απονομή βραβείου επιτρέπει στην ΟΥΝΕΣΚΟ να ενθαρρύνει τη δράση της για τη διατήρηση, την προστασία και την αναζωογόνηση των εν λόγω ανθρωπίνων πόρων και τεχνογνωσίας.

Ο Γενικός Διευθυντής της ΟΥΝΕΣΚΟ κοινοποιεί περιοδικά στα κράτη-μέλη -και σε οποιοδήποτε άλλο αναφέρεται στο άρθρο 1 (β)- κατόπιν αιτήσεών τους, κατάλογο των αριστουργημάτων Προφορικής και Άυλης Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας, επισημαίνοντας τις κοινότητες, από τις οποίες προέρχονται.

Η Σύμβαση για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς υπογράφηκε στο Παρίσι στις 3 Νοεμβρίου 2003. Στις 22 Δεκεμβρίου 2006 έγινε και Νόμος του Ελληνικού Κράτους. Έχει προηγηθεί η Σύσταση της UNESCO για την Προστασία του Παραδοσιακού και Λαϊκού Πολιτισμού του 1989, η Οικουμενική Διακήρυξη της UNESCO για την Πολιτιστική Πολυμορφία του 2001 και η Διακήρυξη της Κωνσταντινούπολης του 2002, που υιοθετήθηκε από την Τρίτη Στρογγυλή Τράπεζα των Υπουργών Πολιτισμού. Σε πνεύμα συνεργασίας και αμοιβαίας αρωγής τα κράτη

– μέλη της Σύμβασης με τη Διεθνή κοινότητα πρέπει :
α) να συμβάλλουν στην προστασία της κληρονομιάς αυτής. β) να υπενθυμίζουν τα προγράμματα της UNESCO για την άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά και ειδικότερα για την ανακήρυξη των αριστουργημάτων της προφορικής και άυλης κληρονομιάς της ανθρωπότητας και γ) να κάνουν γνωστό τον ανεκτίμητο ρόλο της άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως παράγοντα προσέγγισης, ανταλλαγής και κατανόησης μεταξύ των ανθρώπων.

Από το βιβλίο

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ

του Ν. Παπαγεωργίου

Εθνολόγου, τ.. Προέδρου

της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής για την ΟΥΝΕΣΚΟ

Μετά από χρόνια επίπονων και επίμονων εργασιών αρχιτεκτόνων, αρχαιολόγων, και άλλων ειδικών για την προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, η Unesco πιστεύει ότι ωρίμασαν πλέον οι συνθήκες συμμετοχής των νέων στα οράματα και στις δράσεις της. Θεωρώντας ότι η ανάγκη για διαφύλαξη και προώθηση της παγκόσμιας κληρονομιάς χρήζει δυναμικής παρουσίας σε παγκόσμιο και καθολικό επίπεδο, ήδη από το 1994 το Κέντρο Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Unesco και το Δίκτυο Συνεργαζόμενων Σχολείων έθεσαν τις βάσεις για ένα διασυνοριακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Συμμετοχή των Νέων στη Διατήρηση και Προαγωγή της Πολιτιστικής κληρονομιάς» που σκοπό έχει την ευαισθητοποίηση των Νέων, μέσω της εκπαίδευσης, σε θέματα προστασίας του παγκόσμιου φυσικού και πολιτιστικού πλούτου.

Το Πρόγραμμα αυτό προσφέρει στους Νέους την ευκαιρία να εκφράσουν τις ανησυχίες τους και να συμμετάσχουν στην προστασία της Παγκόσμιας κληρονομιάς και στην προώθηση της αλληλεγγύης και των παγκόσμιων αξιών.

Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα περιλαμβάνει πλήθος εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, όπως forum και εκπαιδευτικά εργαλεία (Kit), με τα οποία οι σημερινοί νέοι και αυριανοί ενεργοί πολίτες με δύναμη αποφάσεων, ενθαρρύνονται στο να αντιδρούν στις συνεχείς απειλές, που δέχεται η Παγκόσμια Κληρονομιά, αλλά και στο να σκέφτονται πάνω στους πιθανούς τρόπους διαφύλαξης και αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις για την επίτευξη των στόχων του.

Αναλυτικά:

-Εισαγωγή στην εκπαίδευση και στα σχολικά - 9 -

προγράμματα γνωστικού αντικειμένου σχετικού με την Παγκόσμια Κληρονομιά

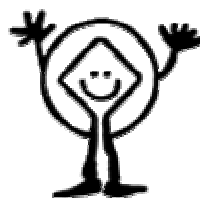
-Συμμετοχή των νέων σε forum για την Παγκόσμια Κληρονομιά, καλοκαιρινές κατασκηνώσεις σε ιοντινές από τις προστατευμένες από την Unesco τοποθεσίες

-Αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών της Πληροφορικής και της Επικοινωνίας για τη δημιουργία δικτύων ανταλλαγής πληροφοριών και νέων πρακτικών σχετικών με την εκπαίδευση της Παγκόσμιας Κληρονομιάς

-Δημιουργία Δικτύου Σχολείων για την ανάπτυξη δεσμών και ανταλλαγή ιδεών ανάμεσα σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, για την προστασία και την προώθηση της Παγκόσμιας Κληρονομιάς

-Προώθηση της συνεργασίας ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς, κέντρα αποφάσεων και ειδικούς της Παγκόσμιας Κληρονομιάς (προσωπικό μουσείων, υπεύθυνοι μνημειακών χώρων, ειδικοί της διατήρησης)

Το Πρόγραμμα έχει ήδη εισαχθεί σε περισσότερα από 300 σχολεία σε 90 χώρες της Ευρώπης, σε χώρες της Αφρικής και της Ασίας και μέσω του δικτύου 4.000 συνδεδεμένων στο πρόγραμμα σχολείων, θεωρείται ένα από τα πιο πετυχημένα προγράμματα για Νέους της Unesco. Χαρακτηριστικό είναι άλλωστε ότι στο Πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν περισσότερα από 130 Κράτη μέλη της Unesco.

Το Πρόγραμμα χρησιμοποιεί ως διακριτό χαρακτηριστικό (logo) ένα χαμογελαστό κινούμενο σχέδιο, τον Patrimonito, υποκοριστικό της ισπανικής λέξης για την Κληρονομιά, το οποίο δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια του Α' φόρουμ των Νέων για την Παγκόσμια Κληρονομιά στη Νορβηγία και συμβολίζει έναν νεαρό φύλακα της κληρονομιάς μας.

Το σημαντικότερο ίσως εκπαιδευτικό εργαλείο, που χρησιμοποιεί το Πρόγραμμα «Συμμετοχή των Νέων στη Διατήρηση και Προαγωγή της Πολιτιστικής κληρονομιάς» είναι το KIT WHE (World Heritage in young hands). Το KIT θέτει το εκπαιδευτικό προσωπικό ως βάση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ως εγγυητή για την επιτυχή διεξαγωγή και εξάπλωση του Προγράμματος. Πιο συγκεκριμένα καλεί τους δασκάλους, μέσω μίας διαδραστικής και πολυθεματικής μεθοδολογίας, να ερευνήσουν μαζί με τους μαθητές τους διάφορους τομείς της διατήρησης της Παγκόσμιας Κληρονομιάς, χάρη σε ένα ταξίδι στις φυσικές και πολιτιστικές τοποθεσίες του κόσμου. Το KIT προτείνει σχολικές και εξωσχολικές δραστηριότητες, φωτογραφίες και διαφάνειες προς συζήτηση στην τάξη. Οι «θεματικές», που τίγονται, περιλαμβάνουν: Διατήρηση της Παγκόσμιας Κληρονομιάς, Παγκόσμια κληρονομιά και ταυτότητα, Παγκόσμια Κληρονομιά και Τουρισμός, Παγκόσμια Κληρονομιά και Περιβάλλον, Παγκόσμια Κληρονομιά και Προώθηση της Ειρήνης.

Η διατήρηση της Παγκόσμιας Κληρονομιάς είναι σίγουρα υπόθεση όλων μας και ευθύνη των Νέων, σ' ένα κόσμο, που ανήκει στις μελλοντικές γενιές, για ένα μέλλον αισιόδοξο και ελπιδοφόρο, για ένα ανθρωπιστικό και καθολικό όραμα παγκόσμιας εγγύτητας και αλληλοκατανόησης. Το Πρόγραμμα «Συμμετοχή των Νέων στη Διατήρηση και Προαγωγή της Πολιτιστικής κληρονομιάς» απαντά στις ανάγκες της εποχής μας και δημιουργεί δυναμικές ανανέωσης. Η ευαισθητοποίηση των Νέων για τα κοινά δεν πρέπει να αποτελεί πλέον πάρεργο η “trendy” ενασχόληση. Οφείλουμε να καλλιεργήσουμε στους Νέους τη νοστορπία του Οράματος και να τους καλέσουμε να συμμετέχουν στη μοίρα τους δημιουργώντας τις καλύτερες των προϋποθέσεων. Το κάλεσμα της Unesco πρέπει να ιδωθεί ως απαρχή για μία διαδικασία συμμετοχής των Νέων σ' ό,τι τους αφορά περισσότερο: το Φυσικό και Πολιτιστικό τους περιβάλλον.

Το γεγονός ότι η Φύση βρίσκεται σε κατάσταση κινδύνου αποτελεί κοινή παραδοχή. Η εύθραυστη ισορροπία ανθρώπου – φύσης, που διατηρήθηκε επί αιώνες, έχει στις μέρες μας διαταραχθεί σε βάρος των πουλιών, των ζώων, της βλάστησης, των υδάτινων πόρων, των ορεινών όγκων, των εθνικών δρυμών, του οικοσυστήματος. Η ανάδειξη-διατήρηση της Φυσικής Κληρονομιάς δυστυχώς δεν είναι αυτονόητη, παρόλο, που είναι επιβεβλημένη, γιατί αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Η παγκόσμια αξία της φύσης και οι κίνδυνοι, που την απειλούν, οδήγησε την Unesco να συστήσει ένα θεσμοθετημένο καθεστώς για να προστατεύσει και να αγκαλιάσει την απανταχού φυσική κληρονομιά. Έτσι το 1992 ιδρύθηκε το Κέντρο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, αναλαμβάνοντας την ευθύνη εφαρμογής της Σύμβασης «Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς», που υιοθετήθηκε το 1972 στο Παρίσι και κυρώθηκε το 1981 από τη χώρα μας. Το άρθρο 4 της Σύμβασης «Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς» επισημαίνει ότι κάθε συμβαλλόμενο μέρος υποχρεούται να διασφαλίζει στις μελλοντικές γενιές την προστασία, τη διατήρηση και παράδοση της φυσικής κληρονομιάς, που βρίσκεται επί του εδάφους του.

Κατά τη Σύμβαση ως «φυσική κληρονομιά» θεωρούνται:

- Φυσικά μνημεία, που αποτελούνται από φυσικούς ή βιολογικούς σχηματισμούς, τα οποία έχουν παγκόσμια αξία από αισθητική ή επιστημονική άποψη.
- Γεωλογικοί σχηματισμοί, που αποτελούν βιότοπους απειλούμενων ζωικών και φυτικών ειδών παγκοσμίου αξίας.
- Φυσικά τοπία εξαιρετικής αξίας, όχι μόνο για το φυσικό κάλλος αλλά και για την επιστήμη.

Ο κατάλογος Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO συγκεντρώνει πόλεις, αρχιτεκτονικά μνημεία, γεωλογικούς σχηματισμούς, φυσικά τοπία και προστατευόμενες φυσικές - 11 - περιοχές χλωρίδας και πανίδας, που απειλούνται με

εξαφάνιση. Έτσι περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι αινιγματικές βραχογραφίες στην ανατολική Ισπανία, που μετρούν 6.000 χρόνων ιστορία και μαρτυρούν την ύπαρξη ενός προϊστορικού πολιτισμού στην περιοχή, η Ακρόπολη των Αθηνών, κόσμημα της κλασικής Αθήνας του 5ου αι. π.Χ., τα μπαρόκ ανάκτορα των Βερσαλλιών, αλλά και τα τεράστια παγόβουνα απερίγραπτης ομορφιάς στη Γροιλανδία.

Αναφέρουμε κάποιες περιοχές από διαφορετικά μέρη της υδρογείου μας, που ήδη συμπεριλαμβάνονται στην Παγκόσμια Φυσική Κληρονομιά της Unesco.

Torres Del Paine National Park - ΧΙΛΗ

Το Εθνικό Πάρκο Torres del Paine, ένα από τα πιο όμορφα, παρθένα και απομονωμένα μέρη του πλανήτη στη Χιλιανή Παταγονία, ανακηρύχθηκε το 1978 Παγκόσμια Φυσική Κληρονομιά από την UNESCO.

Καταρράκτες Βικτώρια Ζάμπια, ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ

Από το 1989 οι πιο θαυματικοί καταρράκτες στον κόσμο συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο παγκόσμιας φυσικής κληρονομιάς της Unesco. Ο ποταμός Ζαμπίζι, που διανύει τη Ζάμπια και τη Ζιμπάμπουε, σε κάποια σημεία είναι περισσότερο από 2 χλμ. φαρδύς. Συνεχώς κυλάει πάνω από διάφορα πετρώματα σηκώνοντας ιριδίζοντα σύννεφα νερού. Καθώς κατρακυλάει ο ποταμός στο φαράγγι του Ζαμπίζι από ύψος μέχρι και 107 μέτρα, δημιουργεί ένα φαντασμαγορικό ουράνιο τόξο, ορατό σε απόσταση μεγαλύτερη από 20 χμ. μακριά.

Εθνικό πάρκο Phong Nha-Ke Bang στο Βιετνάμ

Ο σχηματισμός του Εθνικού Πάρκου Phong Nha-Ke Bang έχει εξελιχθεί από την παλαιozoϊκή εποχή, κάπου 400 εκατομμύρια χρόνια πριν. Είναι μια περιοχή υψίστης σημασίας για την κατανόηση της γεωλογικής και γεωχρονολογικής ιστορίας της περιοχής. Η απέραντη έκταση επεκτείνεται μέχρι τα σύνορα της δημοκρατίας του Λάος, περιλαμβάνει 65 χλμ. από σπηλιές και υπόγεια ποτάμια. Το πάρκο Phong Nha-Ke Bang έχει τεράστια, πολυσύνθετα τεκτονικά χαρακτηριστικά, που παρουσιάζουν γεωμορφικές αποδείξεις της γήινης ιστορίας.

Hawaii Volcanoes National Park Εθνικό πάρκο

Ηφαιστείων της Χαβάης (Η.Π.Α)

Σ' αυτή την περιοχή υψώνονται πάνω από τον Ειρηνικό Ωκεανό δύο από τα πιο ενεργά ηφαιστεια στον κόσμο. Οι εκρήξεις τους δημιουργούν συνεχώς αλλαγές στο τοπίο και η λάβα τους, καθώς κυλάει, αποκαλύπτει εκπληκτικούς γεωλογικούς σχηματισμούς. Σπάνια πουλιά βρίσκουν καταφύγιο μέσα σε δάση από γιγάντιες φτέρες. Το πάρκο των ηφαιστείων από το 1987 βρίσκεται στον κατάλογο της Παγκόσμιας Φυσικής Κληρονομιάς της UNESCO για την γεωλογική του αξία.

Gough and Inaccessible Islands

Μεγάλη Βρετανία και Βόρεια Ιρλανδία

Το νησί Inaccessible έκτασης 14 τ.χλμ και τα νησιά Gough βρίσκονται στην παγωμένη περιοχή του Βόρειου Ατλαντικού. Ανήκουν στη Μεγάλη Βρετανία και τη Βόρεια Ιρλανδία. Εκεί στα απομονωμένα βράχια του κάθε νησιού βρίσκουν καταφύγιο οι μεγαλύτερες αποικίες θαλάσσιων πουλιών. Τα Gough και Inaccessible νησιά όπως και το θαλάσσιο οικοσύστημα της περιοχής παραμένουν αμόλυντα, καθώς ο άνθρωπος ακόμα δεν το έχει παρενοχλήσει

Los Glaciares (Παγετώνες), Αργεντινή 1981

Los Glaciares National Park είναι περιοχή εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς, με απότομα, βραχώδη βουνά και πολυάριθμες παγωμένες λίμνες, συμπεριλαμβανομένης και της λίμνης Argentino, που έχει 160 χλμ. μήκος. Στην πιο απομακρυσμένη άκρη της λίμνης οι παγετώνες συγκροούνται και τεμαχίζονται σε ογκώδη κομμάτια παγόβουνων μέσα στο γαλακτώδες νερό της λίμνης.

Greater Blue Mountains Area, Αυστραλία

Σ' ένα εκατομμύριο εκτάρια από οροσειρές αμμόπετρες, γκρεμούς και φαράγγια, βρίσκονται τα φημισμένα δάση ευκαλύπτων Blue Mountains Area στην Αυστραλία. Η απέραντη έκταση καλύπτεται από ενενήντα ένα διαφορετικούς τύπους ευκαλύπτων. Στην αχανή έκταση συνυπάρχουν πολλά διαφορετικά είδη φυτών και βρίσκουν καταφύγιο πολλά σπάνια ζώα.

Η Ελλάδα είναι μια από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη μεγαλύτερη βιολογική ποικιλότητα (θάλασσα, ακτές, τοπία, οικοσυστήματα-βιότοποι), που αποτελούν πολύτιμη φυσική κληρονομιά για τις επόμενες γενιές. Στη χώρα μας η προστασία των φυσικών περιοχών απέχει αρκετά από το επιθυμητό αποτέλεσμα. Τα κύρια προβλήματα της προσπάθειας βρίσκονται στον καθορισμό μιας περιοχής ως προστατευόμενης, καθώς ο φόβος του επαγγελματικού αποκλεισμού επιφέρει ρήξεις στις τοπικές κοινωνίες. Η μονόπλευρη συνεργασία με την αυτοδιοίκηση δε συμβάλλει σε υψηλά επίπεδα προστασίας της φύσης, χρειάζεται και η παράλληλη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης (δημιουργία 'πράσινων' επαγγελμάτων), ώστε η ιδιωτική βούληση να αγκαλιάσει τη φυσική κληρονομιά. Η επιτροπή της UNESCO αποφασίζει μία φορά το χρόνο, ποια μνημεία θα συμπεριληφθούν στον κατάλογο μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της ανθρωπότητας.

Στην Ελλάδα υπάρχουν εξαιρετικής ομορφιάς περιοχές, που δικαιούνται το χαρακτηρισμό «Μνημείο της Φύσης». Γνωρίζοντας ότι υπάρχουν πολλά μέρη, που είναι στην πρώτη γραμμή του ελληνικού μεγαλείου, αναφέρουμε ενδεικτικά τέσσερις περιοχές, που δεν έχουν τύχει της προβολής, που τους αξίζει:

Το Απολιθωμένο δάσος της Λέσβου αποτελεί ένα από τα ωραιότερα σε παγκόσμια κλίμακα Μνημεία της Γεωλογικής μας Κληρονομιάς. Η δημιουργία του συνδέεται με ηφαιστειακές εκρήξεις στο χώρο του Βόρειου Αιγαίου, πριν από 20 περίπου εκατομμύρια χρόνια. Σήμερα χάρη στη φυσική διάβρωση των ηφαιστειακών πετρωμάτων αποκαλύπτονται οι ρίζες, οι καρποί, τα φύλλα, οι κορμοί των απολιθωμένων δένδρων. Η μεγάλη συχνότητα των απολιθωμένων κορμών, που διατηρούνται όρθιοι και με το ριζικό τους σύστημα σε πλήρη ανάπτυξη, πιστοποιεί ότι τα δένδρα απολιθώθηκαν στη φυσική τους θέση. Η περιοχή του Απολιθωμένου Δάσους καθίσταται σημαντικός πυρήνας πληροφοριών για την εξέλιξη της ζωής και τις κλιματικές συνθήκες στο Αιγαίο πριν από 20

Η οροσειρά του Ψηλορείτη, οι πρόποδες, η βόρεια απόληξή τους στο Κρητικό πέλαγος και το όρος Κουλούκιωνας, στην κεντρική Κρήτη δημιουργούν **το Φυσικό πάρκο του Ψηλορείτη**. Τα συστατικά στοιχεία του πάρκου είναι μια μοναδική συνύπαρξη βουνού και κάμπου, με αμέτρητα φαράγγια, σπήλαια, οροπέδια, ρεματιές και απότομους γκρεμνούς. Αυτά συνετέλεσαν στην προστασία και διατήρηση της χλωρίδας και πανίδας του Ψηλορείτη. Παράλληλα υπάρχουν πετρώματα και απολιθώματα, που φανερώνουν τη γεωλογική εξέλιξη μέσα σε 250 εκατομμύρια χρόνια στην Κρήτη.

Χώνος—«Γλυπτά της φύσης»

Σπουδαία επιμέρους περιοχή του Φυσικού Πάρκου

Ο **ποταμός Νέστος** με μεγάλο φυσικό πλούτο είναι ένας από τους σημαντικότερους ποταμούς της Ελλάδας. Πηγάζει από το όρος Ρίλα στη νότια Βουλγαρία και εκβάλλει στο Αιγαίο απέναντι από τη Θάσο. Τα τρεχούμενα νερά, οι απότομες πλαγιές, η μεγάλη διαφορά στο υψόμετρο, που φτάνει και τα 1000 μέτρα, και οι σπηλιές, δημιούργησαν ένα βοτανικό θησαυρό με πλήθος φυτών, δίνοντας στην περιοχή μεγάλη οικολογική αξία. Οι σπηλιές και τα βαθουλώματα στους βράχους προσφέρουν καταφύγιο σε 250 είδη πουλιών, μεταξύ των οποίων πολλά είναι σπάνια ή απειλούνται με εξαφάνιση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Λαγγόνα και η Αγκαιοκαλημάννα, ένα μεταναστευτικό είδος, όπου το δέλτα του Νέστου είναι το μοναδικό σημείο παρουσίας του στην Ευρώπη. Στις παραποτάμιες περιοχές του Νέστου απαντώνται κάποια από τα σπανιότερα θηλαστικά της Ελλάδας, όπως η αριούδα, ο λύκος, το τσακάλι, το ζαρνιάδι, η βίδρα και ένα μοναδικό είδος βουβαλιών, ο Νεροβούβαλος.

Το **θαλάσσιο πάρκο των Β. Σποράδων**, (νοτιοανατολική Σκόπελος, Αλόνησος, μικρότερα νησιά και νησίδες) αντιπροσωπεύει ένα μοναδικό σύμπλεγμα χερσαίων και θαλάσσιων μεσογειακών

οικοτόπων. Ο θαλάσσιος οικοτόπος, με την καταγραφή 170 ειδών ψαριών, 70 ειδών αμφιπόδων και 40 ειδών σπόγγων, κάνει την περιοχή σημαντική από ζωογεωγραφική άποψη. Η πλούσια φυτική βλάστηση, με μεγάλο φυτογεωγραφικό και οικολογικό ενδιαφέρον, αποτελείται από δάση χαλεπίου Πεύκης, οπωροφόρα δέντρα, ελαιώνες και φρύγανα. Επίσης, φιλοξενούνται αριστά σπάνια ενδημικά είδη, προστατευόμενα είδη φυτών και ζώων. Το ερημικό νησί Πέλαγος είναι φυσική περιοχή αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας Μονάχους – Μονάχους.

Νήσος Πέλαγος, Νήσος Περιστερι

Η υιοθέτηση της φύσης (βιοτόπων, άγριας πανίδας, αυτοφυούς χλωρίδας κ.α.) από την UNESCO δεν είναι πανάκεια για τη λύση των προβλημάτων της κάθε περιοχής. Το ουσιαστικό βοήθημα, που παρέχει η καταξίωση της φύσης μέσα από την Unesco είναι η δημιουργία συλλογικής συνείδησης για την προστασία της φυσικής κληρονομιάς. Η υιοθεσία αυτή είναι αφορμή προβληματισμού και ευαισθητοποίησης για τον κάθε έναν από εμάς. Μέσα από διαρκή αγώνα, που οργανώνουν όλοι οι υποστηρικτές με συμβάσεις, συνθήκες, οδηγίες, αγωνιούν να προστατεύσουν την Φύση από τις φυσικές φθορές, αλλά κυριότερα από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Η Unesco, με την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής, αμύνεται για να υπάρξει ουσιώδες αποτέλεσμα προστασίας του σημαντικότερου δώρου στον άνθρωπο, της φυσικής κληρονομιάς.

Πηγές:

- <http://www.lesvos.gr>,
- <http://www.nestos.gr>,
- <http://www.ornithologiki.gr>,
- <http://www.unesco.gr>,
- <http://www.unesco.org>,
- UNESCO World Heritage Centre

Αρχαιολογικό Μουσείο της Ελλάδας

Το σημαντικότερο Αρχαιολογικό Μουσείο της Ελλάδας και ένα από τα σπουδαιότερα μουσεία του κόσμου στον τομέα της αρχαίας τέχνης. Στις συλλογές του εκπροσωπούνται όλοι οι πολιτισμοί, που άνθησαν στον ελληνικό χώρο από την προϊστορική εποχή ως το τέλος της Ρωμαϊκρατίας.

Το μουσείο άρχισε να χτίζεται το 1866 και ολοκληρώθηκε το 1889, όταν κατασκευάστηκαν σταδιακά οι υπόλοιπες πτέρυγες.

Για την ανέγερση του Μουσείου εργάστηκαν οι αρχιτέκτονες Ludwig Lange και ο Παναγής Κάλκιος, που τροποποίησε μερικώς το αρχικό σχέδιο. Δύο προσθήκες έγιναν στο κτίριο του Μουσείου προς τα ανατολικά με την κατασκευή στις αρχές του αιώνα μιας πτέρυγας, σε σχέδια του Αναστασίου Μεταξά και την ανέγερση (1932-1939) ενός διώροφου κτιρίου, σε σχέδια του Γ. Νομικού.

Η έκθεση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου είναι χωρισμένη σε έξι μεγάλες ενότητες: Τις προϊστορικές συλλογές, τη συλλογή γλυπτών, τη συλλογή χαλκών, την αιγυπτιακή συλλογή, τη συλλογή αγγείων και μικροτεχνίας και τη συλλογή Σταθάτου.

Ολόκληρο το μουσείο είναι στημένο έτσι, ώστε ο επισκέπτης να μπορεί να παρακολουθήσει με χρονική τους ακολουθία τα στάδια του ελληνικού πολιτισμού. Τα ευρήματα καλύπτουν μία χρονική περίοδο από το 6800 έως το 3300 π.Χ. και προέρχονται κυρίως από τους δύο μεγάλους οικισμούς της Ελλάδας, το Σέσκλο και το Δίμηνι, στη Θεσσαλία.

Η Γλυπτοθήκη του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου είναι η πλουσιότερη στον κόσμο και εκτίθεται σε τριάντα συνολικά αίθουσες, που καλύπτουν έργα από την Αρχαϊκή εποχή (7ος αιώνας π.Χ.) μέχρι τους Ρωμαϊκούς χρόνους. Εκεί βρίσκεται ίσως και το διασημότερο

άγαλμα του Μουσείου, ο εξαιρετικός χάλκινος Δίας ή Ποσειδώνας, που συλλέχθηκε από την θαλάσσια περιοχή του Αρτεμισίου της Εύβοιας

Αξίζει να σημειωθεί τέλος ότι το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, είναι από τα λίγα μουσεία που διαθέτουν πλήρη υποδομή για τη διευκόλυνση ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Εικονιστική κεφαλή αγάλματος γνωστού ως ο «φιλόσοφος των Αντικυθήρων».

Μαρμάρινο σύμπλεγμα Αφροδίτης, του τραγοπόδαρου θεού Πανός και Έρωτος. Γύρω στο 100 π.Χ.

Επιτύμβιο μνημείο του Αριστοναύτη στον Κεραμεικό. 310 π.Χ.

Η άπτερος Νίκη

Η Αφροδίτη της Μήλου

Μουσείο του Λούβρου

Είναι ένα από τα μεγαλύτερα και παλαιότερα μουσεία [τέχνης](#) στον κόσμο. Βρίσκεται στο κέντρο του [Παρισιού](#) και φιλοξενεί περίπου 35.000 μεγάλης αξίας εκθέματα, που περιλαμβάνουν έργα της αρχαιότητας και της [μεσαιωνικής](#) τέχνης μέχρι το 1848. Οι μόνιμες συλλογές του μουσείου καταλαμβάνουν συνολικά μία έκταση περίπου 60.000 τετραγωνικών μέτρων.

Το κτίριο, που στεγάζει το μουσείο κτίστηκε αρχικά ως φρούριο από το βασιλιά Φίλιππο Αύγουστο το 1190 και ο Κάρολος Ε' ήταν ο πρώτος ένοικός του.

Μερικά από τα πιο σημαντικά ελληνικά εκθέματα του μουσείου είναι:

Ηρακλής αναπαυόμενος, αντίγραφο του πρωτότυπου έργου του Λύσιππου, 320 π.Χ.

Μαρσάας κρεμάμενος

Κέντρο Ζωρζ Πομπιντού (Centre Georges Pompidou)

Πιο γνωστό ως **Κέντρο Μπωμπούρ (Beaubourg)**, αυτό το πολιτιστικό κέντρο βρίσκεται στο τέταρτο δημοτικό διαμέρισμα του [Παρισιού](#).

Εγκαινιάστηκε το [1977](#) και φιλοξενεί τη Δημόσια Βιβλιοθήκη Πληροφοριών και το [Εθνικό Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης](#). Κατέχει το όνομα του πρώην προέδρου της Γαλλίας, [Ζορζ Πομπιντού](#), την περίοδο [1969-1974](#). Το Κέντρο Πομπιντού φιλοξενεί το Εθνικό Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης, το οποίο περιλαμβάνει περίπου 50,000 έργα [τέχνης](#), από τα οποία εκτίθενται δημόσια περίπου 2,000, μεταξύ αυτών έργα [ζωγραφικής](#), [γλυπτικής](#) και [φωτογραφίας](#). Στα πλαίσια των εκθέσεων του, εκπροσωπούνται ρεύματα της [μοντέρνας τέχνης](#), όπως του [Φωβισμού](#), του [Υπερρεαλισμού](#) ή του [Κυβισμού](#). Στεγάζει επίσης μια σημαντική συλλογή [βιομηχανικού σχεδιασμού \(Design\)](#).

Η βιβλιοθήκη του Κέντρου φιλοξενείται στους τρεις πρώτους ορόφους του κτιρίου, ενώ το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης καταλαμβάνει τον τέταρτο και πέμπτο όροφο.

Το Βρετανικό Μουσείο

Το μεγαλύτερο μουσείο της Μεγάλης Βρετανίας και σίγουρα ένα από τα καλύτερα του κόσμου αποτελεί δυνατό πόλο έλξης για τους επισκέπτες, που είναι πάνω από 6.000.000 το χρόνο. Έχει 9 τμήματα και στεγάζει την εθνική συλλογή αρχαιολογίας και εθνογραφίας. Καλύπτει μια έκταση 55 περίπου τετραγωνικών χιλιομέτρων και περιλαμβάνει πάνω από 6.000.000 εκθέματα ξεκινώντας από προϊστορικά οστά μέχρι και τμήματα του Παρθενώνα. Πρόκειται για ένα μουσείο πρωτότυπο μια και αλλάζει πρόσωπο πολύ συχνά αγοράζοντας και εμπλουτίζοντας σε μόνιμη βάση τις ανεκτίμητες συλλογές του.

Το Βρετανικό μουσείο ιδρύθηκε το **1753** με βάση την ιδιωτική συλλογή του Σερ **Χανς Σλόαν**, αλλά άνοιξε τις πόρτες του στο κοινό το 1759 και από τότε οι περισσότερες βρετανικές αρχαιολογικές ανακαλύψεις φτάνουν κατευθείαν εδώ. Πάρα πολύ συχνά οργανώνονται στο χώρο του εκθέσεις.

Στο Βρετανικό Μουσείο βρίσκονται οι σημαντικότερες συλλογές, που υπάρχουν εκτός συνόρων της Αιγύπτου.

Οι ελληνικές αίθουσες περιλαμβάνουν πάρα πολλά σημαντικά εκθέματα. Τα αγάλματα, που εκτίθενται προέρχονται από δύο από τα πιο γνωστά κτίρια του κόσμου. Το πρώτο είναι από τον ναό της Αθηνάς στον Παρθενώνα, ο οποίος χτίστηκε από το Φειδία τον 5ο π.Χ. αιώνα. Στις αρχές του 19ου αιώνα, το 1816, ο γνωστός διπλωμάτης και λόρδος Έλγιν μετέφερε την μεγάλη ζωφόρο με τη λιτανεία για τον εορτασμό της Αθηνάς, αλλά και αγάλματα από τα αετώματα από τις μετώπες.

Το δεύτερο κομμάτι είναι η πρόσοψη ενός τάφου από το μνημείο των Νηρηίδων, που μοιάζει με μικρογραφία ενός ελληνικού ναού. Το μουσείο διαθέτει και άλλα σημαντικά ευρήματα.

Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης - Νέα Υόρκη

Το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης γνωστό και ως *The Met* είναι ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα μουσεία [τέχνης](#) στον κόσμο. Ιδρύθηκε επίσημα στις αρχές το 1872 και μετράει σήμερα 136 χρόνια παρουσίας. Είναι δηλαδή πρόσφατο και σε αρχαιότητα δε συγκρίνεται με αντίστοιχα μουσεία της Ευρώπης. Οι συλλογές του περιέχουν περισσότερα από δύο εκατομμύρια έργα τέχνης και περιλαμβάνουν ξεχωριστούς τομείς Ελληνορωμαϊκής, Μεσαιωνικής, Ισλαμικής, Ασιατικής και σύγχρονης τέχνης, καθώς και [φωτογραφιών](#), ενδυμάτων, όπλων και πανοπλιών. Συγκεντρώνει στις συλλογές του έργα κάθε εποχής και πολιτισμού, προσφέροντας στους επισκέπτες ένα αντιπροσωπευτικό πανόραμα της καλλιτεχνικής ιστορίας της ανθρωπότητας.

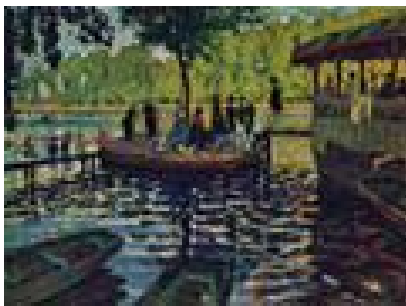
Το Μητροπολιτικό Μουσείο περιλαμβάνει σήμερα συνολικά 3 εκατομμύρια έργα τέχνης, κατανεμημένα σε 17 τμήματα. Οι συλλογές συνεχίζουν να εμπλουτίζονται, χάρη σε δωρεές και κληροδοτήματα, που εξασφαλίζουν τα αναγκαία χρήματα για την αγορά νέων εκθεμάτων, τη συντήρηση των ήδη υπαρχόντων και τη διοργάνωση εκθέσεων.

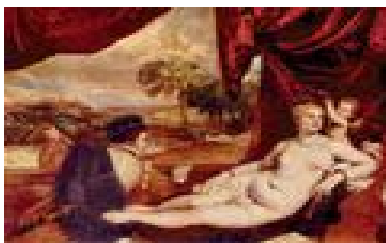
Ελληνικές Συλλογές στο ΜΕΤ

Μία από τις πλέον περίοπτες θέσεις του Μουσείου φιλοξενεί σήμερα την πτέρυγα με τα Ελληνορωμαϊκά εκθέματα, η οποία ανακαινίστηκε τον Ιούνιο του 1996, και από τότε εμπλουτίζεται συνεχώς με νέες προσθήκες από την Ελλάδα, την Κάτω Ιταλία, αλλά και την Κύπρο. Οι συλλογές της μας ταξιδεύουν από τη Νεολιθική εποχή μέχρι τις ένδοξες στιγμές της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, αλλά και στην Κωνσταντινούπολη του 330 μ.Χ. Η Ελληνική τέχνη είχε την τιμητική της στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης από την πρώτη κιόλας εποχή της λειτουργίας του. Το πρώτο έργο που φιλοξενήθηκε ήταν μια Ρωμαϊκή Σαρκοφάγος από την Ταρσό, η οποία παρουσιάστηκε το 1870. Ωστόσο, ο τομέας με τα Ελληνικά και Ρωμαϊκά εκθέματα εγκαινιάστηκε για πρώτη φορά το 1909 και σήμερα διαθέτει πάνω από 35.000 αντικείμενα.

Μερικά από τα διάσημα εκθέματα του μουσείου:

Κλωντ Μονέ

Τίτσιανο

Κεφαλή Αθηνάς

Μουσείο της Ακρόπολης

Κτίσθηκε μεταξύ 1865 και 1874, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Παναγή Κάλκου. Το Μουσείο περιλαμβάνει μόνο τα λίθινα γλυπτά από τα μνημεία και τις ανασκαφές του χώρου της [Ακροπόλεως](#). Τα αγγεία και τα χάλκινα φυλάχθηκαν από την έναρξη των ανασκαφών στο [Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο](#) της Αθήνας, ενώ οι επιγραφές στο [Επιγραφικό Μουσείο της Αθήνας](#).

Στις συλλογές του Μουσείου περιλαμβάνονται:

- Γλυπτά αναθήματα αρχαϊκών χρόνων.
- Αετώματα αρχαϊκών χρόνων.
- [Αρχαίοι ιππείς](#).
- Γλυπτά του αυστηρού ρυθμού.
- Αετώματα - μετόπες Παρθενώνα.
- Ζωφόρος Παρθενώνα.
- Ζωφόρος Ερεχθείου.
- Θωράκια Ναού Αθηνάς Νίκης.
- [Ζωφόρος του Ναού Αθηνάς Νίκης](#).
- Καρυάτιδες.

Πήλινα ειδώλια και αγγεία ιερού Νύμφης.

Από τα σημαντικότερα εκθέματα του Μουσείου είναι:

Καρυάτιδες

Ο Μασχοφόρος

Η πεπλοφόρος

*Αθηνά εναντίον Γίγαντα Η κόρη με
τ' αμυγδαλωτά μάτια του Κριτία*

*Ο Ηνίοχος Ο Αγίας Χάλκινο θυμιατήρι Ο Κίων με
τις χορεύτριες*

Αρχαιολογικό Μουσείο Δελφών

Τα εκθέματά του είναι κυρίως αρχιτεκτονικά γλυπτά και αγάλματα και έργα μικροτεχνίας από αναθήματα του ιερού. Συγκαταλέγεται μεταξύ των πρώτων ελληνικών Μουσείων σε αριθμό επισκεπτών. Το πρώτο κτίριο του Μουσείου κατασκευάστηκε το 1903 σύμφωνα με τα σχέδια του Γάλλου αρχιτέκτονα Tournaire. Το 1974 προστέθηκε μία νέα αίθουσα για την έκθεση των χρυσών και ελεφάντινων ευρημάτων του ιερού. Τα σημαντικότερα εκθέματα του Αρχαιολογικού Μουσείου των Δελφών είναι:

Ο Κλέοβις και ο Βίτων

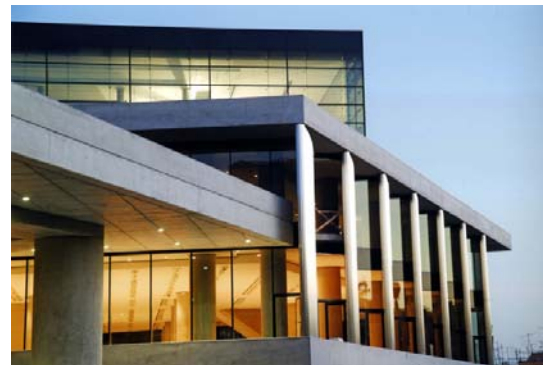
*Κεφάλια από χρυσελεφάντινα
αγάλματα.*

Ζωφόρος Θησαυρού Σιφνίων.

Λευκή Κιλίκα

*Το νέο
μουσείο της
Ακρόπολης*

Στις 14 Οκτωβρίου του 2007 άρχισε η μεγάλη αναχώρηση των γλυπτών του Παρθενώνα για το νέο μουσείο της Ακρόπολης, το οποίο είναι χτισμένο στη σκιά του Ιερού Βράχου.

Ιστορικές στιγμές για το βράχο της Ακρόπολης, αφού τα γλυπτά εγκατέλειψαν για πρώτη φορά το χώρο, για τον οποίο δημιουργήθηκαν.

Το νέο μουσείο της Ακρόπολης φιλοδοξεί να μπει στη λίστα των μεγαλύτερων μουσείων του κόσμου, πράγμα στο οποίο συντελεί και ο ιστορικός τόπος στον οποίο ανοικοδομήθηκε.

Μουσείο Ερμιτάζ

Το μουσείο Ερμιτάζ, με τα τρία εκατομμύρια εκθέματά του, είναι το πιο σημαντικό αξιοθέατο της Αγίας Πετρούπολης. Το μουσείο ιδρύθηκε από τη Μεγάλη Αικατερίνη, όταν αγόρασε μαζικά ρωμαϊκά γλυπτά και στη συνέχεια έδωσε εντολή στους Ρώσους πρέσβεις να αγοράζουν όποια συλλογή τέχνης πωλούνταν. Για να μπορεί να τα θαυμάζει ανενόχλητη, τα έβαλε σε ένα μικρό ανάκτορο, που ονόμασε «μον ερμιτάζ» (το ερημητήριο μου).

Σήμερα το μουσείο Ερμιτάζ φιλοξενείται σε έξι εντυπωσιακά κτίρια στις όχθες του Νέβα, ένα από τα οποία είναι τα Χειμερινά Ανάκτορα.

Η μοναδικότητα της έκθεσης συνίσταται στο ότι αποτελείται μόνο από αντικείμενα της συλλογής του Ερμιτάζ, που κατέχει τη μεγαλύτερη συλλογή αρχαίων αντικειμένων στον κόσμο, αρχικά από τα οποία εκτέθηκαν για πρώτη φορά. Μερικά ιδιαίτερα ενδιαφέροντα εκθέματα απεικονίζουν τον Μεγα Αλέξανδρο, ένα εκ των οποίων είναι γλυπτή πολύτιμη πέτρα, που τον απεικονίζει με μορφή του Δία. Θεωρείται ότι αποτελεί αντίγραφο μεγάλου πίνακα αυλικού ζωγράφου του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Μουσείο Πράδο

Το μουσείο Πράδο αποτελεί έναν από τους «ναούς» της παγκόσμιας τέχνης. Το Πράδο είναι ένα από τα πιο σημαντικά μουσεία της Ευρώπης, με πίνακες Ισπανών και άλλων γνωστών ζωγράφων. Στις αίθουσές του μπορεί κανείς να θαυμάσει έργα του Ελ Γκρέκο, του Βελάσκεθ, του Γκόγια, του Ρούμπενς, αλλά και Φλαμανδών και Ιταλών καλλιτεχνών. Στις αίθουσές του μπορεί κάποιος να θαυμάσει μερικά από τα πιο γνωστά αριστουργήματα όπως: **Βελάσκεθ - Οι Κυρίες των Τιμών, Δομίνικου Θεοτοκόπουλου - «Προσκύνηση των Ποιμένων»**..

Οι αίθουσες του Πράδο φιλοξενούν σήμερα υψηλής καλλιτεχνικής ποιότητας έργα, τα οποία καλύπτουν επτά αιώνων ισπανική, ιταλική και φλαμανδική τέχνη.

Κατά το 19ο και τον 20ό αιώνα επιστημονικοί λόγοι, καθώς και λόγοι συντήρησης κατέστησαν αναγκαία την επέκταση του μουσείου, μέσω της ενσωμάτωσης νέων τμημάτων στον αρχικό πυρήνα. Σήμερα το Πράδο έχει στην κατοχή του έναν αριθμό έργων περίπου δέκα φορές μεγαλύτερο από εκείνον, που είχε επιδείξει, όταν άνοιξε το 1819.

Οι Ξένες Αρχαιολογικές Σχολές και τα Ξένα Αρχαιολογικά Ινστιτούτα, με το πολυδιάστατο επιστημονικό έργο τους, αποτελούν σήμερα αναπόσπαστο μέρος της αρχαιολογικής πραγματικότητας. Τα παλαιότερα από τα ιδρύματα αυτά, με τον αρχαιολατρικό ζήλο τους, αλλά και με την κατάρτιση, την τεχνογνωσία και την εμπειρία τους, «συντρόφευσαν» τις πρώτες και πολλές φορές αγωνιώδεις προσπάθειες, που κατέβαλε το νεοσύστατο ελληνικό κράτος για την ανεύρεση, διάσωση και διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του.

Ως απόρροια του ζωηρού φιλελληνικού ρεύματος, το οποίο κορυφώθηκε περί τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, αριστοί ξένοι αρχαιόφιλοι της εποχής, εμφορούμενοι από τα αρχαιοελληνικά ιδεώδη, κατόρθωσαν να πείσουν τις αρμόδιες αρχές των κρατών τους να εγκρίνουν τη λειτουργία αρχαιολογικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα. Ελληνολάτρες ξένοι αρχαιολόγοι, οι οποίοι θεωρούνται σήμερα – μαζί με τους σύγχρονους τους Έλληνες συναδέλφους τους- πρωτοπόροι και θεμελιωτές της αρχαιολογικής έρευνας στην Ελλάδα, ανέσκαψαν πολύ σημαντικές θέσεις στην ελληνική επικράτεια και φέρνοντας στο φως πληθώρα λαμπρών ευρημάτων συνέβαλαν στην ανάδειξη του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού.

Οι Ξένες Αρχαιολογικές Σχολές έχουν ιστορία 161 χρόνων στην Ελλάδα: μian ιστορία παρεμβάσεων, πιέσεων, διεκδικήσεων στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος, αλλά και μεγάλης προσφοράς στην ανάδειξη της πολιτισμικής μας κληρονομιάς. Συμπορεύτηκαν (κατεξοχήν η Γαλλική, που ιδρύθηκε το 1846, χρονιά, που συγκροτήθηκε και η ελληνική αρχαιολογία) και μοιράστηκαν με τους Έλληνες σε

δύσκολες εποχές τη συγκίνηση της αποκάλυψης αρχιτεκτονικών λειψάνων και μοναδικών θησαυρών, αλλά και την αγωνία της διάσωσης και προστασίας.

Εκτός από την ανασκαφική δράση τους, οι Ξένες Αρχαιολογικές Σχολές και τα Ξένα Αρχαιολογικά Ινστιτούτα έχουν να επιδείξουν ευρύτερη και πολύπλευρη επιστημονική δραστηριότητα. Με την εκδοτική τους δραστηριότητα, τη διοργάνωση εκθέσεων, σεμιναρίων, διαλέξεων και συμποσίων, την ίδρυση μουσείων, τη συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα, τη δημιουργία ηλεκτρονικών αρχαιολογικών αρχείων, αλλά και με τις πληρέστερες, μέχρι στιγμής, αρχαιολογικές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα, τα Ξένα Αρχαιολογικά Ιδρύματα αποτελούν σήμερα ενεργούς, δραστήριους και αξιόπιστους φορείς επιστημονικής έρευνας. Παράλληλα, τα ιδρύματα αυτά λειτουργούν ως γέφυρες επικοινωνίας ανάμεσα στις χώρες προέλευσής τους και στην Ελλάδα, υποστηρίζοντας κατά ιδανικό τρόπο τις πολιτισμικές επαφές μεταξύ των χωρών και συμβάλλοντας σε μεγάλο βαθμό στην ενδυνάμωση και σύσφιξη των διεθνών σχέσεων. Επιπλέον, το άριστο πνεύμα συνεργασίας, το οποίο διέπει τις σχέσεις αυτών των ιδρυμάτων με την Ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία, αποτελεί έμπρακτη απόδειξη των ωφελειών, που προκύπτουν από το διαπολιτισμικό διάλογο.

Οι Ξένες Αρχαιολογικές Σχολές, τα Ξένα Αρχαιολογικά Ινστιτούτα καθώς και τα μέρη των ανασκαφών είναι τα ακόλουθα:

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ (Έτος Ιδρύσεως 1881) Αρχαία Αγορά (Ακρόπολη), Κόρινθος, Αζοριάς (Κρήτη).

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΝΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ (1980) Τορώνη Χαλκιδικής, Ζαγορά Άνδρου.

ΑΥΣΤΡΙΑΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ (1898) Αιγείρα, Αρχαία Ήλιδα, Κολώνα Αιγίνας, Λουσοί Αχαΐας.

ΒΕΛΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ (1960) Θορικό Λαυρίου, Τιτάνη Κορινθίας.

ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ (1886) Κνωσός, Μυκήνες, Σπάρτη, Λευκαντί Εύβοιας.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ (1846) Δήλος, Δελφοί, Άργος, Θάσος, Μάλια (Κρήτη), Φίλιπποι

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ (1874) Αρχαία Ολυμπία, Τίρυνθα Αργολίδος, Σάμος, Κεραμεικός.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ (1992) Κάτω Βασιλική Αιτωλίας, Αρχαία Καλυδώνα Αιτωλίας.

ΕΛΒΕΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1975) Ερέτρια Εύβοιας.

ΙΡΛΑΝΔΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ (1995) Αργοστόλι Κεφαλονιάς.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ (1909) Φαιστός, Ηφαιστία Λήμνου.

ΚΑΝΑΔΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1980) Υποβρύχια έρευνα εντοπισμού ναυαγίων Περσικών Πολέμων, χερσόνησος Άθω, Χαλκιδική έως τα στενά της Μαγνησίας.

ΝΟΡΒΗΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ (1989) Τεγέα, Αρκαδίας.

ΟΛΛΑΝΔΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ (1984) Γεράκι Λακωνίας, Νέα Άλος Μαγνησίας.

ΣΟΥΗΔΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ (1922) Μιδέα Αργολίδας, Καλαύρεια Πόρου.

ΦΙΛΑΝΔΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ (1984) Κωνυτός, Θεσπρωτία.

ΓΕΩΡΓΙΑΝΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ (1997) Μελέτη Βυζαντινών εικόνων (δεν έχει αναπτύξει ακόμη ανασκαφική δραστηριότητα).

Η Ακρόπολη στην κορυφή της Ευρώπης

Στις 26 Μαρτίου 2007 στην Ακρόπολη έγινε η αποκάλυψη της απλής μπλε πλάκας με το κίτρινο αστέρι στα χρώματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κάρολο Παπούλια.

Αυτή η διαδικασία σηματοδοτεί την ανακήρυξή της ως πρώτου μνημείου στον κατάλογο της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Η τελετή έγινε παρουσία του τέως υπουργού Πολιτισμού κ. Γ. Βουλγαράκη, του Γάλλου ομολόγου του κ. Ρενό Ντονεντιέ ντε Βαμπρ παρουσία πολλών επισήμων μεταξύ των οποίων ήταν και πρέσβεις 15 κρατών.

Ο κ. Βουλγαράκης αναφέρθηκε στην προσπάθεια, που γίνεται για την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα και μεταξύ των άλλων τόνισε:

«Είναι στο χέρι της Παγκόσμιας κοινότητας να διορθώσει ένα ιστορικό σφάλμα, να αποκαταστήσει την ενότητα ενός από τα πιο λαμπρά μνημεία της ανθρωπότητας και να απευθύνει παντού ένα ιστορικό, και θαρραλέο μήνυμα αντάξιο της λαμπρής της παράδοσης και ιστορίας.»

Οι προσπάθειες που γίνονται τόσο από την πλευρά της Ελλάδας όσο και από την Παγκόσμια κοινότητα, σχετικά με την αποκατάσταση κλαπέντων μνημείων μεγάλης ιστορικής αξίας, αρχίζει να αποδίδει καρπούς. Ήδη επεστράφησαν από το Μουσείο Γκετί το χρυσό μακεδονικό στεφάνι και η αρχαϊκή κόρη, που τοποθετήθηκαν προς το παρόν στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Η Ελληνική Αρχαιολογική Εταιρεία ιδρύθηκε το 1837 και είναι το παλαιότερο επιστημονικό ίδρυμα της χώρας. Ιδρυτής της ένας Έλληνας της διασποράς, ο βαρόνος Κωνσταντίνος Μπέλλιος (1772-1838). Καλλιεργημένος, οικονομικά εύρωστος και με ευρωπαϊκή παιδεία, ο Κωνσταντίνος Μπέλλιος εγκαταστάθηκε στη Βιέννη και πλούτισε από την ενασχόλησή του με το εμπόριο. Σ' ένα από τα τελευταία του ταξίδια στην Αθήνα, το 1836, αντίκρισε τις κατεστραμμένες αρχαιότητες και τα ρημαγμένα μνημεία. Στην Αθήνα, τα χρόνια μετά την Επανάσταση, επικρατούσε χάος. Νόμοι δεν υπήρχαν και η καταπάτηση εκτάσεων ήταν κάτι το συνηθισμένο. Οι Έλληνες, που είχαν καταφύγει στο εξωτερικό, αλλά και όσοι είχαν βρει καταφύγιο σε άλλες πόλεις του εσωτερικού, επέστρεφαν στη νέα πρωτεύουσα με σκοπό την απόκτηση ενός κομματιού γης για να κάνουν μια καινούργια αρχή. Τα μνημεία και γενικά οι αρχαιότητες δε σήμαιναν τίποτα τότε για τους νέους κατοίκους της Αθήνας, οι οποίοι είχαν πλήρη άγνοια της ιστορίας τους. Τα μάρμαρα των ναών, ακόμη και αγάλματα, χρησιμοποιούνταν ως πρώτη ύλη στις οικοδομές, δείγμα της μανίας χτισίματος, που είχε καταλάβει τους κατοίκους.

Αυτή την εικόνα είδε ο Κωνσταντίνος Μπέλλιος και σκέφτηκε να δημιουργήσει μια ομάδα ανθρώπων για να σταματήσει τις καταστροφές και να επιβάλλει την τάξη. Έτσι ιδρύθηκε η «Εταιρεία περί Ανασκαφής και Ανακαλύψεως Αρχαιοτήτων», η οποία σύντομα μετονομάστηκε σε «Εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία». Ιδρυτικά μέλη της νέας Εταιρείας αποτελούσαν αγωνιστές της Επανάστασης, μέλη της κυβέρνησης, μέλη του επιστημονικού κόσμου, Έλληνες του εξωτερικού και ξένοι φιλέλληνες. Πρώτος πρόεδρος της συνέλευσης της Εταιρείας ήταν ο Ιάκωβος Ρίζος-Νερούλος, τότε υπουργός Παιδείας. Κύριος ομιλητής ήταν ο Αλέξανδρος Ρίζος-Ραγκαβής. Μολονότι τα ονόματα αυτά ήταν τρανταχτά για τα δεδομένα της εποχής, τα οικονομικά της Εταιρείας δεν

ήταν και τόσο ανθηρά, τουλάχιστον στα πρώτα της βήματα. Πρώτο έργο του νεοσύστατου σωματείου ήταν η αποκατάσταση του χορηγικού μνημείου του Θρασύλλου, ενώ ακολούθησε η ανασκαφή γύρω από τον Πύργο των Ανέμων. Κράτησε τρία χρόνια και επέφερε έσοδα 30 δραχμές κατ' έτος από την πώληση των άχρηστων λίθων.

Τα μέλη της εταιρείας αυξήθηκαν σε πάνω από 350 τα πρώτα δέκα χρόνια, τα έσοδα όμως εξακολουθούσαν να είναι πενιχρά και προέρχονταν κυρίως από τις 15 δραχμές των ετήσιων συνδρομών των μελών. Το 1847 η Αρχαιολογική Εταιρεία κατάφερε να αγοράσει μερικές μετοχές της Εθνικής Τράπεζας, με σκοπό να καρπούται το μέρισμα, διατηρώντας το κεφάλαιό της ασφαλές. Έσοδα προέκυψαν παράλληλα από την πώληση άχρηστων λίθων, κατά τον καθαρισμό της Ακρόπολης από τα μεσαιωνικά και νεότερα κτίσματα. Ήδη όμως είχε ξεκινήσει η αναστήλωση των κιόνων του Παρθενώνα και οι εργασίες στον ναό της Νίκης και στο Ερέχθειο. Καλύτερες ημέρες ήρθαν αρκετά χρόνια αργότερα, κυρίως χάρη σε δωρεές.

Τον Ιανουάριο του 2007 η Αρχαιολογική Εταιρεία έλλεισε 170 χρόνια δράσης, κατά τη διάρκεια των οποίων αποκάλυψε και παρέδωσε στο κράτος αμέτρητους αρχαιολογικούς χώρους σ' όλη την επικράτεια. Οι μεγαλύτερες ανασκαφές, που έχουν γίνει ή γίνονται ακόμα και σήμερα στην Ελλάδα, ξεκίνησαν από την Αρχαιολογική Εταιρεία. Αυτή η εταιρεία έχει επίσης δημιουργήσει μια από τις μεγαλύτερες ειδικές βιβλιοθήκες στον κόσμο, έχει εκδώσει 250 τόμους μονογραφιών εκτός των δικών της εντύπων και έχει την ευθύνη λειτουργίας τα τελευταία 17 χρόνια της Σχολής Διδασκαλίας της Ιστορίας της Τέχνης, στην οποία διδάσκουν μέλη της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και καθηγητές πανεπιστημίων.

(Βιβλιογραφία: Βασιλείου Χ. Πετράκου: Η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία-Η ιστορία των 150 χρόνων της, 1837-1987).

Κάθε λαός και κάθε άνθρωπος πορεύεται μ' ένα δικό του μύθο από τη ζωή στην ιστορία του. Από τα βάθη του αγωνιστικού χρόνου, ο Έλληνας προσφέρει το μόχθο της επιβίωσης πάνω στη θάλασσα και η Οδύσσεια είναι η βίβλος του Ελληνισμού, αφού «η ελληνική ιστορία άρχισε με τον κόσμο του Οδυσσέα» (G. Finley). Στο επίκεντρο της ζωής του γένους βρέθηκε πάντα η πολυθέλητη θάλασσα.

Πέντε και πλέον συναρπαστικές χιλιετίες βιούμε και βιώνουμε τη θάλασσα οι Έλληνες. Και η θητεία αυτή του υγρού στοιχείου κάτω από τους μεσογειακούς αστερισμούς έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση των ιστορικών, κοινωνικών και πνευματικών πεπρωμένων μας. Για να υψώσει στη διαδρομή των αιώνων, έναν ανεπανάληπτο πολιτισμό, που σφράγισε μ' αυτόν όλες του κόσμου τις εξελίξεις. Αυτό τον ανεπανάληπτο πολιτισμό με ναυτική παράδοση οφείλουμε να διατηρήσουμε.

Η ναυτική παράδοση είναι η παρουσία της ελληνικής ναυτοσύνης μέσα στο χρόνο και συνδέεται μέσω των γενεών με την έννοια της συνέχειας. Για τους Έλληνες είναι μια ιδιαιτερότητα κι ένα άνοιγμα στον κόσμο. Μ' αυτή την ιδιαιτερότητα εκφράζουμε την παρουσία μας στα λιμάνια του κόσμου και στους ωκεανούς. Διαμορφώνουμε το δικό μας τρόπο ζωής που είναι η ταυτότητα μας. Αυτή η ναυτική παράδοση, που εξέθρεψε γενεές γενεών ναυτελλήνων κινδυνεύει σήμερα να ξεριζωθεί από την καταλυτική εποχή μας. Και είναι χρέος μας να διαδώσουμε και να αξιολογήσουμε την ναυτική παράδοσή μας, που βρίσκεται στα πρόθυρα της εξαφανίσεώς της. Να προφτάσουμε προτού χάσουμε τα «μυρμήγκια» της εθνικής μνήμης, που συνεχίζουν ακόμη να μαζεύουν τη ζωντανή παράδοση από τους θαλασσοδαρμένους γερο-ναυτικούς. Χρειάζεται να υπάρξει μια δημιουργική επικοινωνία, ούτως ώστε οι μνήμες, που τώρα βρίσκονται σε λήθαργο, να αποκτήσουν κάποια αξία και να βοηθήσουν να ξυπνήσουν. Δεν αρνούμαστε την πρόοδο. Δεν λιθοβολούμε την εξέλιξη, αλλά και δεν πρέπει να αδιαφορούμε, να μελετάμε και να αξιολογούμε την ναυτική παράδοσή μας μέσα στο πλαίσιο της εποχής μας. Γιατί η παράδοση αποτελεί την προϋπόθεση για την ύπαρξη της

ναυtilίας μας, που εν κατακλείδι ταυτίζεται με τη ναυτική παράδοση, διότι, εάν σβήσει η ναυτική παράδοση θα παρακμάσει και η ναυtilία μας.

Με την ναυτική παράδοση η γενεά μας συνδέεται με τις προηγούμενες γενεές, αλλά και μ' εκείνες που θα 'ρθουν και εξασφαλίζει την ναυτική συνοχή των γενεών. Είναι ένα από τα χαρακτηριστικά της εθνικής μας ταυτότητας - τα άλλα δυο είναι η ελληνική γλώσσα και η Ορθοδοξία.

Με τη ναυτική παράδοση ο ναυtilός δυναμώνει την ναυτική του συνείδηση και δεν αλλοτριώνεται από τον τόπο του, από την Ιθάκη του. «Οι παλιοί θαλασσινοί βλέπανε το άστρο της τραμουντάνας και βρρίσκανε το δρόμο τους. Κι ο άνθρωπος, μέσα στο ατέλειωτο πέλαγος του καιρού, για να ξέρει πού πηγαίνει, είχε την παράδοση που τον οδηγούσε» τονίζει ο μεγάλος Φώτης Κόντογλου και συνεχίζει: «Ένας λαός που έχει χάσει την παράδοση του, είναι σαν τον άνθρωπο, που έχει χαμένο το μνημονικό του, που έχει πάθει αμνησία. Το σήμερα και το αύριο είναι δεμένα με τα περασμένα. Το σήμερα θρέφεται από τα περασμένα και τα μελλούμενα από το σήμερα».

Όσο αλλάζουμε αβασάνιστα κάθε τι δικό μας με τα ξένα, όσο υιοθετούμε νέα ναυτικά ήθη, οδηγούμε σε εκτροπή την παράδοσή μας, που δεν θα μείνει χωρίς συνέπειες και χωρίς τιμωρία. Η ναυτική παράδοση εξάλλου είναι το υπόβαθρο πάνω στο οποίο οικοδομείται κάθε καινούργιο ναυtilιακό δημιούργημα, η ασφαλής γέφυρα, που ενώνει το παρελθόν του με το παρόν και το μέλλον του. Όχι για να «λιβανίσουμε», αλλά για να παραλάβουμε «το φύραμα για την ευόδωση του δικού μας έργου». Γιατί η απομάκρυνση των ανθρώπων από τις παραδόσεις σημαίνει ξέκομμα από τις ρίζες.

Μας χρειάζεται η ναυτική μας παράδοση, ο ανεφοδιασμός, για να μην ξεκόψουμε από το νησιώτικο κλίμα και να κρατήσουμε τη ναυτική μας φυσιογνωμία, όπως την διατηρούσαν αιώνες οι καρaboκρήδες και οι θαλασσινοί μας. Να ζούμε βιωματικά τη ναυtilία μας από τον Όμηρο ως σήμερα, γιατί «το κληρονομικό βάθος των συναισθημάτων μιας φυλής είναι το σταθερό στοιχείο της» (Γκ. Λεμπόν).

Χωρίς ναυτικές ρίζες δε θα αντέξει η ναυτιλία μας, γιατί το ξεριζώμα είναι η πιο επικίνδυνη αρρώστια, στην οποία, όταν είναι εκτεθειμένες οι ναυτιλιακές εταιρείες, πέφτουν αλλοτριωμένοι σ' έναν πνευματικό λήθαργο άρριζοι, που μοιάζει με θάνατο, γιατί απομένουν χωρίς ναυτικό σάκο, άναυτοι, σαν αξιολύπητοι γδαρμένοι κατάδικοι και αναζητούν ένα καινούργιο δέρμα να σιεπάσουν τη γύμνια τους...

Η ναυτική παράδοση είναι ο βιωμένος χρόνος και απ' αυτή θα πάρουμε το ζωντανό πνεύμα κι όχι κενούς τύπους, γιατί θα μας δίνει με το καράβι. Θα νιώθουμε την ανάσα του, γιατί κάθε πλοίο έχει τη δική του ιστορία, το δικό του ριζικό, τα δικά του σκαμπανεβάσματα και το τσούρμο του με τον καπετάνιο συγκροτούν τον δικό του ψυχικό κόσμο.

Μόνο απ' αυτήν την ναυτική παράδοση θα δημιουργηθούν νέες οργανικές εκβλαστήσεις, που θα συνεχίζουν το ναυτιλιακό δημιούργημα, μια δημιουργία, που να στηρίζεται και στη ναυτική παράδοση. Γιατί παράδοση και δημιουργία είναι απαραίτητα στοιχεία για την ναυτιλία μας. Η σύγχρονη τεχνολογία να μη διώχνει την παράδοση, αλλά να την εμπλουτίζει. Ναυτικοί πίνακες να στολίζουν τις αίθουσες των καραβιών. Βιβλία των θαλασσογράφων μας να γεμίζουν τις βιβλιοθήκες τους, κασέτες με νησιώτικα τραγούδια και ταινίες με ελληνικές ιστορίες και τοπία της πατρίδας μας να δυναμώνουν την ιστορική κι οικολογική μας συνείδηση, ενώ ο βιγλάτορας Άγιο - Νικόλας να δυναμώνει την ελληνορθόδοξη πίστη μας στις δυσκολίες της θαλασσινής ζωής.

Ακόμα στα ναυτιλιακά γραφεία με τριήρεις, δρομώνες, γαλέρες, ιστιοφόρα και καράβια τους, για να μαρτυρούν την ναυτική συνείδησή τους, ενώ ναυτικές προσωπογραφίες και θαλασσογραφίες θα εκφράζουν το ναυτιλιακό κλίμα μαζί με άλλα αναμνηστικά παλιών καραβιών.

Τα ναυτιλιακά και νησιώτικα περιοδικά πρέπει να αφιερώνουν στις σελίδες τους τη ζωντανή παράδοση από τους απόμαχους του κύματος, προτού πάρουν μαζί τους την πολύτιμη εμπειρία και τις προσωπικές τους αναμνήσεις.

Επίσης τα ΜΜΕ αντί για «πιστολέρος» και ναυάγια θα έπρεπε να προβάλλουν τη θάλασσα και το μεγαλούργημα της Ελληνικής Ναυτιλίας. Το ναό της Ναυτιλίας.

Με αυτά δεν παραβλέπουμε ορισμένες αξιόλογες προσπάθειες που γίνονται σε μερικά νησιά (Άνδρος, Χίος, Οινούσσες κ.ά.), αλλά πρέπει να ενισχυθούν, να προβληθούν

και να επιβραβευθούν τέτοιες πρωτοβουλίες. Όχι αδιαφορία αλλά επιβράβευση και συνέχιση. Δίπλα στους Παρθενώνες τα πρωτόγονα "Ξύλα", τα "υγρά κέλευθα" και τ' άρμενα με το σύγχρονο ναυτιλιακό δυναμισμό, για να ξαναγίνει μια αφύπνιση της ναυτικής παράδοσης από τα ΜΜΕ, όπως "έγινε η Αργώ ενωρίς αντικείμενον δημοτικών ασμάτων, τα οποία εφάλλοντο υπό των ναυτίλων της Ελλάδος, ότε ανεπτύχθη η ναυτιλία" και συνεχίζει ο ιστορικός Σπ. Λάμπρος στην Ιστορία της Ελλάδος «ο μύθος περί τοιούτου θαυμάσιου έργου (της Αργούς) της πρώτης εις γνωστούς θάλασσας ναυτικής επιχειρήσεως των αρχαιοτάτων της Ελλάδος ηρώων έμελλε να εξεγείρει την φαντασίαν των ελληνικών λαών».

Έτσι θα ανανεώνεται η διαχρονική πορεία της ναυτιλίας μας μέσα από την διαιώνιση της ναυτικής μας παράδοσης και θα βεβαιώνεται η διάρκεια της από τις δημιουργικές ναυτιλιακές προσωπικότητες, που έχουν μέσα τους το δαιμόνιο του Οδυσσέα, που είναι ο οντολογικός πυρήνας της ναυτιλίας μας και τους σπρώχνει εμπρός για να ζήσουν την δική τους Οδύσσεια, καθότι «η Ελλάδα είναι ένα μικρό καράβι, που το δέρνουν βοριάδες και νοτιάδες και άνεμοι ανατολικοί και δυτικοί». Γι' αυτό υπάρχει ελπίδα να μην ξεριζωθεί η ναυτική παράδοση, αλλά ζωντανή και ανανεωμένη να φωτίζει το μεγαλούργημα της ναυτιλίας μας, με μια προϋπόθεση, ότι ποτίζεται και γαλουχείται με τα νάματα της ναυτικής μας κληρονομιάς.

Όσοι έχουν στις φλέβες τους ελληνική αλμύρα ας αφυπνισθούν γιατί η ναυτιλία μας χρειάζεται και τη σύγχρονη τεχνολογία και οργάνωση της πληροφορικής, αλλά και τη ναυτική παράδοση, ένα συγκερασμό για να διαδραματίσει σωστά το ρόλο της. Και μια υπόμνηση: Μη ξεχνάς ό,τι κι αν κάνεις, όπου κι αν πας: «Πάντα στο νου σου να έχεις την Ιθάκη» που είναι η ελληνική ναυτική παράδοση, η δική μας μοναδική ταυτότητα.

ΑΡΧΑΙΟΚΑΠΗΛΙΑ- Η μεγάλη κλοπή της Ιστορίας

της Ιωάννας Παπανικολάου-Πουσπουρίνα

Η έκθεση που παρουσιάστηκε το Σεπτέμβριο του 2006 στο Μουσείο Μπενάκη της οδού Πειραιώς ήταν κάτι διαφορετικό από τις συνηθισμένες εκθέσεις, που σου προκαλούν ευχαρίστηση και θαυμασμό.

Αυτή σου προκαλούσε δέος, οργή, αγανάκτηση και ίσως και βαθιά απογοήτευση.

Με τίτλο “Η κλοπή της Ιστορίας” παρουσίαζε την ιστορία της αρχαιοκαπηλίας από το 18^ο αιώνα μέχρι σήμερα με φωτογραφίες και διάφορα κείμενα, που περιείχαν και αναφέρονταν σε θησαυρούς, αγάλματα, κοσμήματα και λοιπά αντικείμενα ανεκτίμητης αξίας, που μετά από κλοπή είχαν καταλήξει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο σε διάφορα μουσεία της Αγγλίας και της Αμερικής, που τώρα τα οικειοποιούνται.

Δεν μπορεί σίγουρα να υπολογιστεί η έκταση της αρχαιοκαπηλίας, γιατί συνέχεια πραγματοποιούνται λαθροειδή ανασκαφές και είναι σχεδόν αδύνατο παρ' όλη την αντίθετη προσπάθεια, που γίνεται, να την ελέγξεις απόλυτα.

Πολύτιμα αντικείμενα αλλάζουν χέρια, κάποιοι κερδίζουν υπέρογα ποσά, κάποιοι πληρώνουν όσο – όσο προκειμένου ν' αποκτήσουν κάτι σπάνιο είτε σε δημοπρασίες είτε σε κρυφές συναλλαγές.

Χώρες με αρχαίο Πολιτισμό, όπως η δική μας, πέφτουν συνήθως θύματα της αρχαιοκαπηλίας, αλλά τέτοιου είδους λεηλασία παίρνει μεγάλες διαστάσεις και στην Αμερική, Ασία και Λατινική Αμερική. Γενικά το διεθνές εμπόριο αρχαιοτήτων εξαπλώνεται σε χώρες με πολιτική αστάθεια ή χώρες, που βρίσκονται σε εμπόλεμη κατάσταση.

Η Σομαλία, η Καμπότζη, το Αφγανιστάν, ο Λίβανος, το Ιράκ έχουν ιδιαίτερα έντονο πρόβλημα αρχαιοκαπηλίας. Για την προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής

Κληρονομιάς η UNESCO έχει θεσπίσει Διεθνείς Συμβάσεις, προσπαθώντας μ' αυτό τον τρόπο να αυξήσει το νομοθετικό έλεγχο της αγοράς και πώλησης των διάφορων πολιτιστικών αγαθών.

Με τη Σύμβαση του 1970 για τα Μέσα Προστασίας Απαγόρευσης και Πρόληψης της παράνομης εισαγωγής – εξαγωγής, διακίνησης και κυριότητας της Πολιτιστικής Περιουσίας η UNESCO ενθαρρύνει τα κράτη – μέλη να πολεμήσουν σε διάφορα μέτωπα για την εφαρμογή της.

Η Συνθήκη του 1970 προέκυψε μετά από προσφυγές του Μεξικού και του Περού στην UNESCO κατά τη δεκαετία του '60 με αίτημα την ανάληψη δράσης για την Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς των χωρών αυτών, μετά κυρίως από λεηλασίες αρχαιολογικών χώρων.

Η Συνθήκη περιέχει λεπτομερή περιγραφή της Πολιτιστικής Περιουσίας προς διαφύλαξη και περιλαμβάνει αντικείμενα, που για θρησκευτικούς και μη λόγους είναι σημαντικά για την αρχαιολογία, την ιστορία, τη λογοτεχνία, τις τέχνες και τις Επιστήμες του Συμβαλλόμενου Κράτους.

Η Συνθήκη αναγνωρίζει ότι η παράνομη εξαγωγή και μεταβίβαση της ιδιοκτησίας της Πολιτιστικής Περιουσίας καθιστούν φτωχότερο τον Πολιτισμό και την ιστορία των χωρών προέλευσης.

Τα συμβαλλόμενα κράτη πρέπει να εκδίδουν πιστοποιητικά εξαγωγής και να απαγορεύουν την εξαγωγή πολιτιστικής περιουσίας χωρίς πιστοποιητικό, τα μουσεία δεν πρέπει να αποκοτούν πολιτιστική περιουσία, που έχει εξαχθεί παράνομα, ενώ απαγορεύεται η εισαγωγή πολιτιστικής περιουσίας, που έχει κλαπεί από μουσείο ή από θρησκευτικό ή μη δημόσιο μνημείο.

Οι όροι της Συνθήκης δεν είναι αναδρομικοί και ισχύουν μόνο για τα συμβαλλόμενα κράτη, τα οποία μέχρι το 1999 ήταν 89 με εξαίρεση τον Καναδά, τις Ην. Πολιτείες Αμερικής (που αποτελεί ξεχωριστή διμερή, αλλά και πολυεθνική συμφωνία για την εφαρμογή της) και τη Γαλλία.

Τα κράτη – εισαγωγείς τέχνης απουσιάζουν από τον κατάλογο των Συμβαλλόμενων κρατών.

Το καλοκαίρι του 1945 ο Β' παγκόσμιος πόλεμος τελείωσε αφήνοντας πίσω του πόλεις – ερείπια και εκατομμύρια νεκρούς και τραυματίες.

Κάτω από τα ερείπια βρέθηκαν αναρίθμητες στοές με

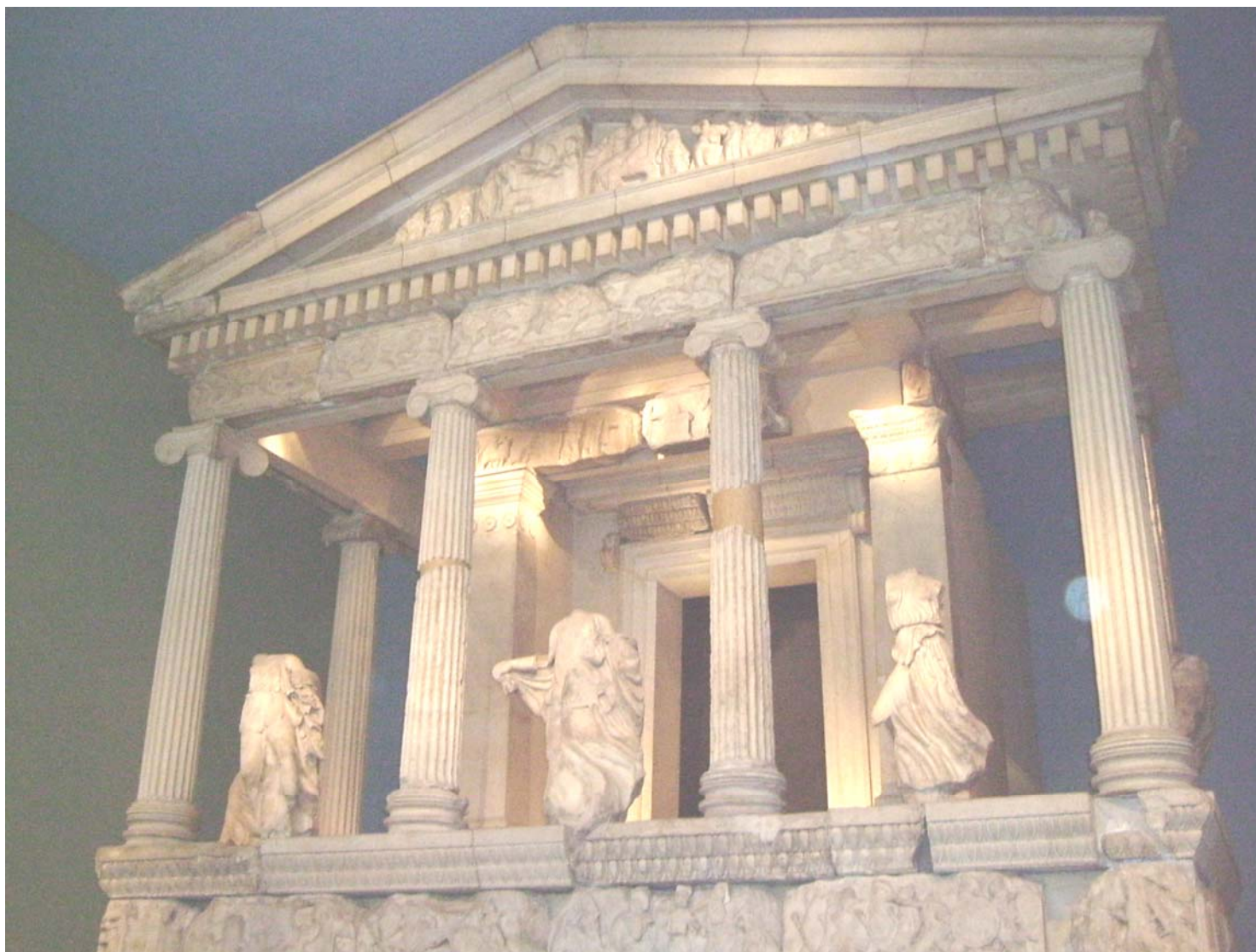
κρυμμένους θησαυρούς, που λεηλάτησαν οι Ναζί.

Ειδικό σώμα, που συγκροτήθηκε από Αμερικανούς και Βρετανούς στρατιώτες έπιανε δουλειά, επιφορτισμένο με την ανεύρεση θησαυρών, την καταγραφή τους, καθώς και με την εύρεση αποδείξεων για καταδίκη των υπευθύνων.

Μερικοί από τους μεγαλύτερους θησαυρούς βρέθηκαν κρυμμένοι σε άδεια σιδηροδρομικά βαγόνια, φάρμες, αλατωρυχεία και άλλα απίθανα μέρη και είναι θαύμα το πως διασώθηκαν.

Όμως πολλά έργα τέχνης δεν έχουν ακόμα βρεθεί.

Πολλοί θησαυροί καταστράφηκαν και άλλοι βρέθηκαν πολλά χρόνια μετά, ενώ άλλοι χάθηκαν ίσως για πάντα.

Γλυπτά Παρθενώνα: Βρετανικό Μουσείο

Για αιώνες ζούσαμε με την εντύπωση ότι τα αγάλματα και τα μνημεία της Ελληνικής αρχαιότητας είχαν το παρθένο λευκό χρώμα, που διασώζεται ως τις μέρες μας.

Η έκθεση, που παρουσιάστηκε το Μάρτιο του 2007 στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο με τίτλο “πολύχρωμοι θεοί”, σ’ έκανε να ξεχάσεις τη ρομαντική αντίληψη, που υπήρχε μέχρι τότε και το περίφημο λευκό μάρμαρο στην πραγματικότητα ήταν μια πολύχρωμη πανδαισία με θεούς, ημίθεους, κόρες, εφήβους κ.λ.π να ποζάρουν έντονα χρωματισμένοι.

Η έκθεση παρουσιάστηκε για πρώτη φορά πριν από τρία χρόνια στη Γλυπτοθήκη του Μονάχου και είναι προϊόν έρευνας Γερμανών αρχαιολόγων με επικεφαλής το δρ Βίντσεντς Μπρίνκμαν.

Οι σχετικές έρευνες άρχισαν το 1982 από το Πανεπιστήμιο του Μονάχου.

Η έκθεση περιλαμβάνει 21 εκμαγεία από γνωστά αγάλματα (Πεπλοφόρος της Ακρόπολης, Λέων του Λουτρακίου κ.λ.π), όλα βαμμένα σε έντονα χρώματα (μπλε, κόκκινο, πράσινο ή κίτρινο).

Όλα αυτά βέβαια προκαλούν σοκ και σύγχυση.

Ποια είναι η αλήθεια;

Ο Νικόλαος Καλτσάς διευθυντής του Μουσείου λέει: «Την αλήθεια δε τη γνωρίζουμε απόλυτα. Όμως δε χωρεί αμφιβολία ότι τα συγκεκριμένα γλυπτά επιχρωματίζονταν. Η αρχαιολογική σκαπάνη έχει φέρει στο φως αγάλματα, που διασώζουν, έστω και ισχνά κάποια από τα χρώματά τους. Από την άλλη μπορούμε με τη βοήθεια της σύγχρονης τεχνολογίας να διακρίνουμε και να φωτογραφίσουμε τα ίχνη, που άφησαν στο μάρμαρο, όσα χρώματα σβήστηκαν με την πάροδο των αιώνων. Βρήκαμε λοιπόν ότι χρησιμοποιούνται 4 βασικά χρώματα: το κόκκινο του κινναβάρεως, το μπλε του αζουρίτη, το πράσινο του μαλαχίτη και το κίτρινο της ώχρας». Πολύ πριν η επιστήμη και η τεχνολογία γίνουν πολύτιμα βοηθήματα οι αρχαιολόγοι βάσιζαν τις έρευνές τους στις αρχαίες πηγές.

Ο Πραξιτέλης π. χ έλεγε ότι τα καλύτερα αγάλματά του ήταν αυτά, στα οποία είχεβάλει το χεράκι του ο ζωγράφος Νικίας.

Με τις συστηματικές έρευνες άρχισαν να βγαίνουν στην επιφάνεια αγάλματα, που είχαν διατηρήσει τα χρώματά τους.

Από κει και πέρα η αρχαιολογική έρευνα έχει ανακαλύψει καινούριους δρόμους π.χ ποιες τεχνικές βαφής χρησιμοποιούσαν, σε ποιο βαθμό, πως προστάτευαν τα χρώματα από τις φθορές κ.λ.π.

Βέβαια οι αρχαίοι χρησιμοποιούσαν και ενδιάμεσα χρώματα με ειδική επεξεργασία, αλλά παρόλα αυτά πιστεύεται ότι η έκθεση των εκμαγείων του Μονάχου περιέχει υπερβολή δεδομένου ότι ο γύψος των αντιγράφων έχει άλλη απορροφητικότητα απ’ αυτή των μαρμάρων και επομένως τα χρώματα αποτυπώνονται διαφορετικά.

Όπως και να ’χει, ένας καινούριος δρόμος έχει ανοίξει.

Η ρομαντική αντίληψη για το λευκό μάρμαρο αρχίζει να υποχωρεί κι ερχόμαστε αντιμέτωποι με μια καινούρια πραγματικότητα, που, όσο κι αν μας φαίνεται αναπάντεχη, πρέπει ίσως να μάθουμε να τη συνηθίζουμε.

Οι αρχαίοι μας πρόγονοι ζούσαν σ’ ένα περιβάλλον, που μας είναι γνωστό, με φως, ήλιο και πανδαισία χρωμάτων. Ίσως να επηρεάστηκαν απ’ αυτό στα έργα, που φιλοτέχνησαν.

Προστασία Πολιτιστικών Αγαθών σε περίπτωση Ένοπλης Σύρραξης

Ανάπτυξη του αριθμού των ενόπλων συρράξεων, διακρατικών και μη και οι επιπτώσεις τους στην Πολιτιστική Κληρονομιά

Ανέκαθεν οι πόλεμοι και γενικότερα οι συγκρούσεις και οι συρράξεις μεταξύ δύο ή και περισσότερων μερών αντιπροσώπευαν σοβαρή απειλή για την ακεραιότητα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, που βρισκόταν στα αντίστοιχα εδάφη.

Δυστυχώς, η απειλή αυτή παίρνει τη μορφή καταστροφής πολλών πολιτιστικών Αγαθών (κινητών και ακινήτων) μνημείων, χώρων λατρείας, μουσείων, βιβλιοθηκών, αρχείων κ.λπ. πράγμα, που στερεί την ανθρωπότητα από αναντικατάστατη κοινή κληρονομιά.

Παρόλο, που από την αρχαιότητα υπήρχε η καταστροφή αυτή των πολιτιστικών αγαθών, αποδείχτηκε ωστόσο ακόμα πιο καταστροφική μετά την εφεύρεση και εισαγωγή των αεροπορικών βομβαρδισμών και πυροβόλων μεγάλου βεληνικού.

Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος επέφερε μεταξύ άλλων την καταστροφή πολλών Πολιτιστικών αγαθών στις Γαλλικές πόλεις Ρενς, Λουβέν και Αρράς.

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος υπήρξε πραγματικά πολύ τραυματικός, εξ αιτίας του ότι οι βομβαρδισμοί έγιναν συστηματικοί, αλλά και εξ αιτίας της εξαγωγής πολιτιστικών αγαθών από τα κατεχόμενα εδάφη και προφανώς και εξαιτίας της γεωγραφικής έκτασης και της διάρκειας της σύγκρουσης.

Μέχρι σήμερα σημαντικός παραμένει ο αριθμός των διενέξεων για τα πολιτιστικά αντικείμενα, που μετακινήθηκαν κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και αυτό παρά τις πολλαπλές Συμφωνίες (διμερείς ή πολυμερείς), τις *ad hoc* διαπραγματεύσεις μεταξύ των τέως αντιμαχόμενων ή και τις διαδικασίες δικαστικών διενέξεων, που έχουν ή ακόμα δεν έχουν καταλήξει σε κάποιο αποτέλεσμα.

Η καταλήστευση πολιτιστικών αγαθών, που ονομάζεται “Πολεμική Λεία”, είναι συνήθως το αποτέλεσμα ηθελμένης διάθεσης του νικητή, ιδιαίτερα κατά το παρελθόν. Επισημαίνεται ιδιαίτερος η πρακτική της πολεμικής λείας μεταξύ κρατών σαν πρακτική της ατομικής ληστείας, που διευκολύνεται από τις επιπτώσεις των ενόπλων συρράξεων, ιδιαίτερα αυτών, που διαρκούν πολύ ή και που συνοδεύονται από στρατιωτική κατοχή, όπως είναι η κοινωνικοοικονομική αστάθεια, η φτώχεια, η εξασθένηση ή και η εξουδετέρωση των διοικητικών αρχών, που έχουν αναλάβει τη διατήρηση της δημόσιας τάξης κ.λπ. (εκτός της προσωρινής αντικατάστασής τους από τις αρχές κατοχής).

Μια νέα απειλή για τα πολιτιστικά αγαθά εμφανίστηκε μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, με την αύξηση του αριθμού των συγκρούσεων, που δεν είναι μεταξύ κρατών, αλλά μεταξύ εθνικών ομάδων. Οι συγκρούσεις αυτές όχι μόνο ξεφεύγουν από τους κανόνες, που εφαρμόζονται στις παραδοσιακές συγκρούσεις (τις διεθνείς), αλλά συνήθως και όλο και πιο ανοιχτά έχουν στόχο την καταστροφή της Πολιτιστικής Κληρονομιάς του αντιπάλου ή της “αντίθετης εθνικής ομάδας”.

Επί πλέον η καταστροφή αυτή διευκολύνεται από τη γεωγραφική προσέγγιση, την αμοιβαία γνώση των χωρών και των Πολιτιστικών Αγαθών καθώς και της κουλτούρας του αντιπάλου.

Παραδειγματικές από την άποψη αυτή είναι οι καταστροφές, που έγιναν στον πόλεμο της τέως Γιουγκοσλαβίας, όπου τα Πολιτιστικά Αγαθά, χωρίς καμιά στρατιωτική σημασία, υπήρξαν στόχος σχεδιασμένων επιθέσεων από την πλευρά του αντιπάλου έθνους με την πρόθεση να καταστραφούν τα ίχνη ή τα σύμβολα του πολιτισμού του εθνικού “εχθρού”. Μπορούν να αναφερθούν ως παράδειγμα ο βομβαρδισμός της παλαιάς μεσαιωνικής πόλης Ντουμπρόβνικ στην Κροατία ή η καταστροφή της γέφυρας Μοστάρ στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη.

Οι νέες αυτές προκλήσεις δείχνουν με σαφήνεια την ανάγκη να βελτιωθεί η προστασία των Πολιτιστικών Αγαθών, ιδιαίτερα σε περίπτωση εγχώριων συγκρούσεων με εθνικές συνιστώσες.

Εν τω μεταξύ, ακόμα και τέτοιες συγκρούσεις δε ξεφεύγουν από την εμβέλεια, που είχε η απαίτηση προστασίας, που συμπυκνώνεται στο διαρκές Μήνυμα της Σύμβασης της Χάγης του 1954 για την Προστασία των Πολιτιστικών Αγαθών σε περίπτωση Ένοπλης Σύρραξης.

“Τα πλήγματα σε βάρος των Πολιτιστικών Αγαθών οποιουδήποτε λαού αποτελούν πλήγμα για την Πολιτιστική Κληρονομιά όλης της Ανθρωπότητας, δεδομένου ότι κάθε λαός έχει τη δική του συνεισφορά στον **Παγκόσμιο Πολιτισμό**.”

*Από το Δεύτερο μέρος του βιβλίου
του κ. Ν. Παπαγεωργίου,*

*ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ
Εθνολόγου, τ. Προέδρου της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής για την UNESCO*

Ο κύριος Στέλιος Λιδάκης είναι καθηγητής της Ιστορίας της Ευρωπαϊκής Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Διευθυντής του Μουσείου της Πόλεως των Αθηνών (Ιδρύματος Βούρου-Ευταξία). Έχει δημοσιεύσει πλήθος έργων για τη νεοελληνική τέχνη, όπως: Ιστορία της Νεοελληνικής Ζωγραφικής, Ιστορία της Ελληνικής Γλυπτικής κ.ά.

Θα μπορούσατε να μας δώσετε περιληπτικά την ιστορία του Μουσείου και πως δημιουργήθηκε ;

Το Μουσείο της πόλεως των Αθηνών, το οποίο δημιούργησε ο Λάμπρος Ευταξίας, ένας πολιτικός και οικονομολόγος, είναι στην πραγματικότητα το Μουσείο της Πόλης, η οποία έχει μια από τις λαμπρότερες ιστορίες στην ιστορία της Ευρώπης. Είναι γεγονός ότι το Μουσείο αυτό προήλθε από το λεγόμενο παλαιό παλάτι, το οποίο ήταν η πρώτη κατοικία του Όθωνα και της Αμαλίας του πρώτου δηλ βασιλικού ζεύγους της Ελλάδος. Από και ύστερα στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αι. προστέθηκε και το νέο παλάτι , το οποίο εκφράζει ουσιαστικά την αστική ζωή της Αθήνας και εκεί μπορεί να δει κανείς πώς η Αθήνα ξεφεύγει σιγά σιγά από την παλαιά της μορφή -ουσιαστικά ήταν ένα τουρκοχώρι- και μεταβάλλεται σε μια Ευρωπαϊκή πρωτεύουσα.

Τι είναι αυτό που κάνει το Μουσείο επιτυχημένο στη συνείδηση του κοινού;

Αυτό που κάνει το Μουσείο επιτυχημένο στη συνείδηση του κοινού κατά τη γνώμη μου είναι, όταν ανταποκρίνεται σ' αυτά, που θέλει κανείς να μάθει για την προσωπική του αυτογνωσία. Στην πραγματικότητα ο Αθηναίος για να καταλάβει ποια είναι η πόλη του, να νιώσει την ιδιόμορφη κατάσταση, στην οποία ζει, πρέπει να το δει σαν ένα μουσείο σαν κι αυτό, δεδομένου ότι εδώ είναι η ιστορία της πόλης, η οποία πέρασε από πάρα πολλές δύσκολες περιόδους και για μια ορισμένη στιγμή

πίστεψε κανείς ότι η Αθήνα είχε εξαφανισθεί από προσώπου γης. Αυτό μάλιστα συμβαίνει στον 16^ο αι. , που είναι ο μεγαλύτερος αιώνας της Ιταλικής Αναγέννησης. Τότε η Αθήνα στην πραγματικότητα ήταν μερικά σπίτια γύρω από τον ιερό βράχο.

Θα θέλατε να πληροφορήσετε τους αναγνώστες του περιοδικού μας ποια είναι τα σημαντικότερα εκθέματα, που αναδεικνύουν την ιστορία της πόλης των Αθηνών ;

Θα έλεγα ότι ένα από τα σημαντικότερα εκθέματα που υπάρχουν στο Μουσείο μας είναι ο μεγάλος πίνακας, που αποδίδεται στον Ζακ Καρέ ή Κάρεϋ. Αυτός ο πίνακας είναι ο μεγαλύτερος, που έγινε ποτέ για την Αθήνα . Είναι η πρώτη ουσιαστικά ελαιογραφία. Χρονολογείται στο 1674 και παρουσιάζει την Αθήνα τοπογραφικά σωστά από τους πρόποδες του Λυκαβηττού. Αυτή η πόλη είναι πραγματικά ένα τουρκοχώρι. Περιτριγυρίζεται από ένα τείχος , οι περισσότερες εκκλησίες έχουν μεταβληθεί σε τζαμιά, προεξέχουν οι μιναρέδες –μπορεί να τους δει κανείς παντού- και ο ίδιος ο Παρθενώνας, που ήταν από τον 6^ο αι. εκκλησία της Παναγίας της Αθηνιώτισσας έχει επίσης μεταβληθεί σε ένα τζαμί. Υπάρχει και εκεί ένας μιναρές. Αλλά κατά τα άλλα το Μουσείο διαθέτει πάρα πολλούς πίνακες ιδίως τα έργα των μεγάλων περιηγητών. Αυτοί είναι εκείνοι, οι οποίοι ανακαλύπτουν την Αθήνα. Αυτοί είναι εκείνοι, οι οποίοι μπορούν να μας δώσουν τη βαθμιαία μεταβολή, που υφίσταται η πόλη αυτή κυρίως από τον 17^ο αι. και ύστερα. Έτσι λοιπόν όλα αυτά τα έργα των περιηγητών, τα οποία υπάρχουν στις συλλογές του Λάμπρου Ευταξία και τα οποία σήμερα προβάλλουμε σε μία ειδική αίθουσα, είναι από τα μεγαλύτερα τεκμήρια, που μπορεί να φαντασθεί κανείς για την ιστορία της Αθήνας.

Ποιες δραστηριότητες του Μουσείου στοχεύουν περισσότερο στην πνευματική καλλιέργεια;

Το Μουσείο μας εκτός του ότι θέλει να κατατοπίσει τους Αθηναίους για την πόλη τους, να τους γνωρίσει ουσιαστικά την ιστορία της , να διευρύνει την αυτογνωσία τους, αποτίνεται στους νέους. Έχουμε γύρω στα 4000–5000 παιδιά το χρόνο. Έχουμε ειδικούς μουσειοπαιδαγωγούς , οι οποίοι τα κατατοπίζουν κι έτσι μπορούμε να πούμε ότι προς αυτή την κατεύθυνση το μουσείο μας έχει μια πάρα πολύ μεγάλη και σημαντική δραστηριότητα.

Έχει θέσει το Μουσείο κίνητρα για την ευαισθητοποίηση του κοινού;

Τα κίνητρα για την ευαισθητοποίηση του κοινού είναι πολλά. Διαλέξεις, εκδηλώσεις κάθε μορφής, εκθέσεις συμβάλλουν, ώστε το κοινό να έχει πάντοτε ενδιαφέρον , να μην είναι μόνο επισκέπτης, που ήρθε μόνο για μια φορά στο μουσείο, το είδε κι έφυγε, αλλά να βρίσκει πάντοτε ενδιαφέρον επανερχόμενος κάθε φορά.

Θα ήθελα να σας διακόψω εδώ. Διάβασα στον οδηγό ότι κάνετε εκθέσεις συγχρόνων Ελλήνων καλλιτεχνών.

Βεβαίως. Θα πρέπει να σας πω ότι μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα η περίπτωση των σύγχρονων καλλιτεχνών, που δημιουργούν για την Αθήνα. Στα πλαίσια της Ολυμπιάδος 2004 είχαμε μια μεγάλη έκθεση για το πως βλέπουν οι σημερινοί Αθηναίοι ζωγράφοι την πόλη τους και πραγματικά η επιτυχία ήταν μεγάλη. Η έκθεση αυτή παρουσιάστηκε και στην Κύπρο και θα παρουσιασθεί ίσως προς το φθινόπωρο στη Μόσχα.

Ποιες είναι οι τελευταίες τάσεις και εξελίξεις (τεχνολογικές ή άλλες) παγκοσμίως στο μουσειακό χώρο για την επίτευξη μιας αμεσότερης και ουσιαστικότερης επαφής μεταξύ κοινού και εκθεμάτων;

Προς το παρόν έχει κανείς την εντύπωση ότι το Μουσείο έχει μπει για τα καλά στη ζωή μας. Γίνονται προσπάθειες ούτως ώστε να είναι ένα είδος επισκέψιμου

χώρου, στον οποίο να αναβαπτίζεται κανείς , να βρίσκει νέα περιεχόμενα για την καθημερινότητά του και το μουσείο είναι ταυτοχρόνως ένας χώρος αναψυχής, αλλά και πνευματικής ανάταξης και ολοκλήρωσης. Δεν είναι μόνο η γνώση, δεν είναι μόνο το να δει κανείς ορισμένα ίσως γι' αυτόν περιεργα πράγματα. Πρέπει να ανακαλύψεις στο μουσείο -και εκεί δίνεται μεγάλη σημασία, εκεί σκοπεύει άλλωστε η σημερινή πραγματικότητα του μουσείου- πρέπει να ανακαλύψει κανείς στο μουσείο το παρελθόν, το οποίο είναι παρόν . Το παρόν δημιουργείται μέσω του παρελθόντος . Δεν είναι επομένως το μουσείο ένας νεκρός χώρος, στον οποίο φυλάσσονται ορισμένα πράγματα, αλλά είναι η παρακαταθήκη του παρόντος , η παρακαταθήκη της ίδιας μας της ζωής θα έλεγα, της ίδιας μας της καθημερινότητας, είτε πνευματικής είτε πρακτικής .

Πώς βλέπετε να έχει εξελιχθεί μέσα στο χρόνο η πολιτιστική συνείδηση του κοινού ως προς τα μουσειακά εκθέματα;

Πραγματικά το κοινό αρχίζει να ενδιαφέρεται γι' αυτά τα πράγματα και υπάρχει ένα ορισμένο κοινό μάλιστα, που δένεται με το Μουσείο και επανέρχεται ολοένα . Αυτή είναι η μεγάλη επιτυχία, κατά τη γνώμη μου, ενός μουσείου, να μην έρθει ο επισκέπτης μόνο μια φορά, αλλά να επανέρχεται και να το θεωρεί μια προέκταση της ίδιας του της πνευματικής ζωής, να συμπληρώνει ουσιαστικά την πνευματική του ζωή με τις σχέσεις του αυτές με το Μουσείο.

Ποια είναι η σημαντικότερη συμβολή του Μουσείου στη διατήρηση και προβολή έργων τέχνης της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς ;

Το Μουσείο μας , πρέπει να υπογραμμίσει κανείς, ότι σαν σημαντικότερη συμβολή του έχει το θερμό ενδιαφέρον για τη νέα γενιά . Αυτή τη στιγμή μάλιστα δημιουργούμε ένα σύλλογο στο Μουσείο , που θα τον αποτελούν νέοι επιστήμονες , οι οποίοι συμμετέχουν σε

μια προσπάθεια, που στοχεύει στο να καταλάβει κανείς το χώρο του, να τον εμπλουτίσει όσο γίνεται περισσότερο και συνειδητά πια να αντιμετωπίζει την ιστορία του, την οποία πάνε πολλοί να αμαυρώσουν. Είναι επομένως μια εποχή, που προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει κανείς να κάνει ό,τι μπορεί.

Τι γνώμη έχετε για τη μέχρι τώρα αντιμετώπιση της αρχαιοκαπηλίας. Τι θα θέλατε να δείτε να προστίθεται στα υπάρχοντα μέτρα;

Όσον αφορά την αρχαιοκαπηλία πρέπει να σας πω ότι είναι από τα μεγαλύτερα εγκλήματα εναντίον του τόπου. Ότι αυτός ο τόπος για χιλιάδες χρόνια, αυτό πρέπει να το τονίσω, για χιλιάδες χρόνια κατακρεουργείται και υφαρπάζεται από τους ξένους, αυτός ο τόπος είναι υποχείριο ακόμη ανθρώπων, οι οποίοι απλώς σιέπτονται το χρήμα και τίποτε άλλο. Μεταβάλλουν τις αξίες, το πνεύμα σε θέμα συναλλαγής κατωτάτης στάθμης. Το ότι μερικά κομμάτια με τη νέα νομοθεσία επανέρχονται και πάλι στην Ελλάδα, όπως εκείνο το περίφημο στεφάνι από το Μουσείο της Καλιφόρνιας, ίσως ανοίξει νέους ορίζοντες για την επιστροφή των απαχθέντων, δεδομένου ότι αυτά ανήκουν σ' αυτό τον τόπο και όχι σ' οποιαδήποτε άλλη χώρα. Αυτή είναι η δική μου άποψη. Η αρχαιοκαπηλία πρέπει να θεωρείται ένα από τα βασικότερα εγκλήματα, που έχει υποχρέωση να κυνηγάει η πολιτεία.

Σε ποιους τομείς επεκτείνεται η συνεργασία του Μουσείου με άλλα παρεμφερή ιδρύματα στο εξωτερικό;

Το μουσείο μας συνεργάζεται με πάρα πολλά μουσεία του εξωτερικού. Έχει ιδρυθεί μάλιστα ένας ειδικός σύλλογος του CAMOC, όπως λέγεται, που συγκεντρώνει όλα τα μουσεία πόλεων των διαφόρων χωρών και έτσι υπάρχει μια ανταλλαγή σκέψεων, εκθέσεων και γενικότερα γίνεται μια προσπάθεια το Μουσείο να μην είναι μεμονωμένη μονάδα στον ελληνικό χώρο, αλλά να είναι ένα μέρος της γενικότερης

πλευράς των μουσείων, που έχουν τον ίδιο σκοπό και την ίδια κατεύθυνση.

Πρόσφατα η Ακρόπολη ανακηρύχθηκε πρώτη στη τάξη στον κατάλογο Μνημείων Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Πόσο σημαντικό είναι αυτό για τον πολιτισμό;

Το ότι η Ακρόπολη ανακηρύχθηκε πρώτη στην τάξη των μνημείων της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς είναι νομίζω το πιο αυτονόητο πράγμα, που μπορεί να φαντασθεί κανείς..

Για μας !

Για μας και για όλους θα έπρεπε να είναι, διότι η Ακρόπολη είναι η πιο συγκριμένη παρουσίαση του ανθρώπινου μεγαλείου και ανθρώπινου πνεύματος. Από εκεί ξεκινούν παλμοί, οι οποίοι διαμορφώνουν πολιτισμούς, εποχές. Στην πραγματικότητα δεν είναι μόνο τα μάρμαρα, τα οποία πήρε ο Έλγιν και τα οποία είναι ελληνικά είτε το θέλουν είτε όχι και τα οποία κάποτε θα επιστρέψουν οπωσδήποτε. Στην ουσία είναι το πνεύμα, το οποίο υπάρχει μέσα στα μάρμαρα και το οποίο είναι το πνεύμα της Ελλάδος.

Σας ευχαριστώ πολύ. Παρ' όλα αυτά ήθελα να ρωτήσω εάν υπάρχει κάτι ακόμη, που θα θέλατε να προσθέσετε και το οποίο δεν περιέλαβα στις ερωτήσεις μου;

Ναι. Αυτό το οποίο θα ήθελα να προσθέσω είναι το εξής: Κάνουν προσπάθεια τα Μουσεία να δώσουμε μια νέα δυνατότητα στους νέους και σε όλους γενικά να επισκεφθούν τα Μουσεία. Αλλά και αυτοί πρέπει να ευαισθητοποιηθούν. Στο Μουσείο δεν είναι η βόλτα η καθημερινή, δεν είναι μια στιγμή, που πας με τα παιδιά. Είναι στην ουσία εκεί, που αναβαπτίζεται κανείς, εκεί που βλέπει σε πλάτος και σε βάθος το παρελθόν μέσα από το οποίο βγαίνει το παρόν. Είναι σαν να επισκέπτεται κανείς το ίδιο του το σπίτι.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Κι εγώ ευχαριστώ.

Η διαφύλαξη της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς είναι ευθύνη όλων μας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ & ΑΛΛΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ"
Το έργο συγχρηματοδοτείται κατά 75% από το Ε.Κ.Τ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ